

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN
VID MARINEN

ÅR 1932

AV

MARINÖVERLÄKAREN

STOCKHOLM 1933
ISAAC MARCUS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

INLEDNING

TILL

**Hälso- och sjukvården vid marinen / Marinöverläkaren. – Stockholm, 1912-1943. - (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1911/12-1942.
1911/12-1942 med innehållsförteckning på franska. –
1911/12-1912/13 även med sammanfattning på franska.**

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1, Sundhetskollégii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt, 1864-1912. - Sundhetskollégium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen.
Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Efterföljare:

Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsförvaltning. – Stockholm : 1944–1970. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1943-1969.
Årg. 1943-1944 med titel: Hälso- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960.
Tab. 157. Militära sjukvården 1903-1947.

Hälso- och sjukvården vid marinen. År 1932. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN
VID MARINEN

ÅR 1932

AV

MARINÖVERLÄKAREN

STOCKHOLM 1933
ISAAC MARCUS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

A. Berättelse.

	Sid.
1. Läkarpersonalen	9
2. Sjukvårdspersonalen	10
3. Sjukvårdslokalerna	10
4. Sjukvårdsmaterielen	10
5. De sanitära förhållandena i land	10
6. De sanitära förhållandena till sjöss	11
7. Organisationsfrågor	12
8. Sjukligheten å örlogsstationerna	13
9. Verksamheten å flottans sjukhus	15
10. Sjukligheten ombord	15
11. Sjukligheten vid kustartilleriet	16
12. Tandvården	17

B. Tabeller.

Tab. 1 a. Sjukligheten å örlogsstationerna inom flottans stam	21
» 1 b. Sjukligheten bland daglönare vid örlogsstationerna	21
» 2. Sjukligheten bland värnpliktiga vid örlogsstationerna	22
» 3 a. De viktigaste sjukdomsgrupperna bland stam och beväring å örlogsstationerna	22
» 3 b. De viktigaste sjukdomsgrupperna bland daglönare å örlogsstationerna	23
» 4. Döda och dödsorsaker å örlogsstationerna (daglönare undantagna)	24
» 5 a. Avskedade tillhörande stammen på grund av sjukdom och yttre skador vid flottan	24
» 5 b. Till krigstjänst oförmögna värnpliktiga på grund av sjukdom och yttre skador vid flottan	24
» 6 a. Vårdade å flottans sjukhus i Karlskrona, medicinska avdelningen	25
» 6 b. Vårdade å flottans sjukhus i Karlskrona, kirurgiska avdelningen	30
» 7 a. Uppgift från flottans sjukhus i Karlskrona angående operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å intagna patienter	35
» 7 b. Uppgift från flottans sjukhus i Karlskrona angående operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å ej intagna patienter	38
» 8. Sjukligheten under flottans övningsexpeditioner	39
» 9. De viktigaste sjukdomsgrupperna under flottans övningsexpeditioner	40
» 10. Döda och dödsorsaker under flottans övningsexpeditioner	40
» 11. Sjukligheten inom kustartilleriets stam	42
» 12. Sjukligheten bland värnpliktiga vid kustartilleriet	42
» 13. De viktigaste sjukdomsgrupperna bland kustartilleriets stam och beväring	43
» 14. Döda och dödsorsaker å kustartilleriet	44
» 15 a. Avskedade tillhörande stammen på grund av sjukdom och yttre skador vid kustartilleriet	44
» 15 b. Till krigstjänst oförmögna värnpliktiga på grund av sjukdom och yttre skador vid kustartilleriet	44
» 16. Revaccinationen	45
» 17. Tandvården	45
» 18. Allmän sammanställning av sjukligheten och sjukdomarna vid marinen	46

C. Bilaga.

H. WESTERMARK. Till frågan om behandlingen av vissa stridsgasskador	52
---	----

TABLE DES MATIÈRES

A. Rapport.

	Pag.
1. Les médecins	9
2. Les infirmiers	10
3. Les locaux du service de santé	10
4. Le matériel de santé	10
5. Les conditions d'hygiène à terre	10
6. Les conditions d'hygiène à bord	11
7. Des cas d'organisation	12
8. Les maladies dans les stations de la flotte	13
9. L'activité dans l'hôpital de la flotte.....	15
10. Les maladies à bord	15
11. Les maladies dans l'artillerie de côtes	16
12. Les soins dentaires	17

B. Tableaux.

Tabl.	1 a.	État des malades dans les stations parmi les corps de la flotte	21
»	1 b.	État des malades parmi les ouvriers des arsenaux de la flotte	21
»	2.	État des malades dans les stations parmi les conscrits de la flotte.....	22
»	3 a.	Les principaux groupes de maladies parmi les corps de la flotte et les conscrits dans les stations	22
»	3 b.	Les principaux groupes de maladies parmi les ouvriers des arsenaux.....	23
»	4.	Mortalité et causes de décès dans la flotte (ouvriers des arsenaux exceptés)	24
»	5 a.	Réformés des corps de la flotte pour cause de maladie ou de traumatisme externe	24
»	5 b.	Réformés des conscrits de la flotte pour cause de maladie ou de traumatisme externe	24
»	6 a.	Relevé des malades de l'hôpital de la flotte à Karlskrona, section médicale	25
»	6 b.	Relevé des malades de l'hôpital de la flotte à Karlskrona, section chirurgicale	30
»	7 a.	Relevé de l'hôpital de la flotte à Karlskrona concernant les opérations sur les malades entrés	35
»	7 b.	Relevé de l'hôpital de la flotte à Karlskrona concernant les opérations sur les malades pas entrés	38
»	8.	État des malades à bord	39
»	9.	Les principaux groupes de maladies à bord	40
»	10.	Mortalité et causes de décès à bord	40
»	11.	État des malades parmi les corps de l'artillerie de côtes	42
»	12.	État des malades parmi les conscrits de l'artillerie de côtes.....	42
»	13.	Les principaux groupes de maladies parmi les corps et les conscrits de l'artillerie de côtes	43
»	14.	Mortalité et causes de décès dans les corps de l'artillerie de côtes	44
»	15 a.	Réformés des corps de l'artillerie de côtes pour cause de maladie ou de traumatisme externe	44
»	15 b.	Réformés des conscrits de l'artillerie de côtes pour cause de maladie ou de traumatisme externe	44
»	16.	La revaccination	45
»	17.	Les soins dentaires.....	45
»	18.	Relevé général des malades et des maladies dans la marine.....	46

C. Appendice.

H. WESTERMARK. Note sur le traitement des maladies causées par les gaz de combat	52
--	----

BERÄTTELSE

TILL KONUNGEN.

I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts instruktion för marinöverläkaren får jag härmed i underdånighet avgiva årsberättelse över hälso- och sjukvården vid marinen för år 1932.

Stockholm den 30 juni 1933.

Underdånigst

GUNNAR NILSON.

S. Radhe.

1. Läkarpersonalen.

Omsättningen inom marinläkarkåren framgår av följande tabell.

Antal enl. stat och nåd. brev	Beställningar	Ledigheter				Sum- ma	Åter- besatta	Vakan- ta den 31 dec. 1932
		den 1 jan. 1932	under året genom					
			be- for- dran	av- sked	döds- fall			
1	Marinöverläkare	—	—	—	—	—	—	—
3	Förste marinläkare	—	—	—	—	—	—	—
6	Marinläkare av första graden	—	—	—	—	—	—	—
16	» » andra »	1	—	2	—	3	3	—
8	Marinläkarstipendiater	1	3	—	1	5	5	—
12	» » över stat.	—	2	5	—	7	7	—
46	Summa	2	5	7	1	15	15	—

Vid Vaxholms kustartilleriregemente, vilket på grund av sina skilda förlägningsplatser större delen av året behöver två läkare, har under nio och vid Karlskrona kustartilleriregemente under fem månader extra läkare varit kommenderad.

Två å övergångsstat uppförda marinläkare av första graden ha fortfarande varit inkallade till tjänstgöring resp. å Stockholms örlogsstation och å Nya varvet i Göteborg.

Marinläkarkåren i flottans reserv räknade vid 1932 års slut 107 marinläkare och 7 marinläkarstipendiater.

Fackutbildningskurs har den 11 januari—29 februari å Karlskrona örlogsstation genomgått av en marinläkarstipendiat på och sex marinläkarstipendiater över stat.

Marinläkare av andra graden och marinläkarstipendiater på stat ha fortfarande måst tagas i anspråk — i genomsnitt tjugo dagar — utöver den fastställda medeltjänstgöringstiden om tre månader för år. På sätt Eders Kungl. Maj:t medgivit, har kommendering till tjänstgöring av reservpersonal kunnat äga rum i tre fall under sammanlagt 7 1/2 månader.

Ögonundersökningar och ögonbehandlingar på Stockholms örlogsstation ha verkställts av läkare vid marinläkarkåren i flottans reserv. I Karlskrona finnes fortfarande ingen ögonläkare.

Med understöd från anslaget till resestipendier för läkare vid marin-läkarkåren ha en marineläkare idkat studier i olycksfallskirurgi i Wien, en bevästat årsmötet av Deutsche Gesellschaft für Chirurgie i Berlin och en VI:e nordiska neurologkongressen i Köpenhamn.

Uppskov för värnpliktiga läkare med fackutbildning och facktjänstgöring till år 1934 har beviljats i 22 fall.

2. Sjukvårdspersonalen.

Fastställda utbildningskurser hava hållits för 18 stamanställda och 19 värnpliktiga sjukvårdare.

På grund av den knappt tillmätta personaltillgången ha värnpliktiga sjukvårdare måst kommenderas å vissa fartyg.

Stockholms örlogsstation har endast tilldelats tre värnpliktiga sjukvårdare.

Två extra sjuksköterskor ha måst anställas på grund av ordinarie sköterskors insjuknande.

3. Sjukvårdslokalerna.

Inom flottans sjukhus i Karlskrona fortgår nybeläggning med korkmattor till ersättande av förutvarande förslitna, som gjort tjänst i 22—26 års tid.

För övrigt hava endast smärre underhållsarbeten ägt rum.

4. Sjukvårdsmaterielen.

För utrustningen av sjukvårdsavdelningen å den under byggnad varande flygplankryssaren "Gotland" ha förberedande åtgärder vidtagits, varvid en del inventarier m. m. från äldre utrangerade fartyg efter verkställd översyn kommit till fortsatt användning.

För flottans sjukhus har marinförvaltningen anvisat medel till anskaffande av en elektrokardiograf.

Fästningsläkaren i Vaxholms fästning har anmält, att till sjukvårdsförvaltningens förfogande ställda förrådslokaler icke medgiva ett tillfredsställande handhavande av vederbörande förråd.

För provning vid Karlskrona kustartilleriregementes rörliga formationer har viss transportmateriel m. m. inköpts från arméförvaltningen.

5. De sanitära förhållandena i land.

I avseende å *Karlskrona örlogsstation och varv* kvarstår önskemålet om nytt marketenteri och tidsenliga skollokaler för sjömanskåren. I nämnda kårs och skeppsgossekårens kaserner har moderniseringen av tvättrummen

fortsatts. En mängd smärre hygieniska förbättringar i avseende å golvläggning, uppvärmning och ventilation, W. C:n och andra toalettanordningar m. m. ha kommit till utförande ej blott i nyssnämnda kaserner utan även i åtskilliga andra lokaler.

Vad beträffar *Stockholms örlogsstation och varv*, så lida förläggningsförhållandena alltjämt av de på stationsfrågans oavgjorda läge beroende hygieniska olägenheterna. Förste läkaren anmäler, att förläggningen å logementsfartyget "Vanadis" utgör en "ständig källa till missnöje bland de därstädes förlagda". Många smärre hygieniska förbättringar ha emellertid utförts av samma slag som å den andra örlogsstationen.

Vid *Vaxholms kustartilleriregemente* kvarstå likaledes på grund av den oavgjorda förläggningsfrågan de i föregående årsberättelser anförda ogynnsamma hygieniska förhållandena i det gamla kastellet och i fästningens yttre linjer jämte önskemålen om W. C.-system i kasernerna, var till kommer den olösta dricksvattenfrågan. Härav är förläggningens ordnande i de yttre linjerna trängande, såsom delvis rörande rent hälsovådliga förhållanden. Förläggningen till Vaxholms för länge sedan härför utdömda gamla kastell har visat en betecknande "kasernsjuklighet" i jämförelse med förläggningen å Oscar-Fredriksborg. Å sistnämnda plats har brunnsvattnet tidvis varit oanvändbart på grund av bakteriella och andra förordningar. Då dessutom vattentillgången varit kvantitativt otillräcklig, har tillförsel med vattenbåt måst tillgripas i stor utsträckning.

I avseende å *Karlskrona kustartilleriregemente* anföres missnöje med fredsförläggningen i kasematterna å Kungsholms fort. Olägenheterna hava framträtt i starkare dager, enär under sommaren större styrka varit förlagd därstädes. Man nödgades tillgripa provisorisk inkvartering i gymnastikhuset.

Ett fåtal cyanvätebehandlingsanläggningar mot ohyra ha företagits i marinens byggnader i land, därav en mera omfattande i sjömanskårens kasern II i Karlskrona.

Rörande den personliga hygienien och näringstillståndet hos manskapet, beklädnaden, proviantförhållandena och den utspisade kosten jämte ordning och renlighet inom kasernetablissemanten vid marinens förläggningar i land har jag i övrigt vid företagna inspektioner ej haft anledning att framställa några anmärkningar av betydelse.

6. De sanitära förhållandena till sjöss.

Liksom förut hava ombord kommenderade läkare, där så erfordrats och kunnat ske, handhaft hälso- och sjukvården å andra till samma förband hörande fartyg.

Marinförvaltningen har med anlitande av tillgängliga medel och vid lämpliga tidpunkter fortsatt utförandet av smärre hygieniska förbättringar i stridsfartygens inredning m. m.

Centraluppvärmning å övningsskeppet "Jarramas" är installerad och har under årets expedition liksom å "Najaden" utfallit till belåtenhet.

En del från medicinsk synpunkt önskvärda tillägg hava av marinförvaltningen införts i föreskrifterna rörande undervattensbåtarnas andningsapparater.

Företagna inspektioner å flottans rustade fartyg ha icke från min sida givit anledning till några framställningar till marinförvaltningen.

På grund av stabs- och fartygsläkares rapporter har jag gjort framställning till marinförvaltningen beträffande:

"*Drottning Victoria*" om direkt rörledning från däck till tvättrummens färskvattencisterner, förlängning nedåt av avfallstrumman å backen samt förbättring av isoleringen i en underofficersmäss, med hemställan, att dessa önskemål, därest de ej redan äro tillgodosedda, tagas i betraktande även beträffande övriga samma division tillhörande fartyg;

"*Fylgia*", om färskvattenledning m. fl. förbättringar i "profylaxhytten", förbättring av ventilationen i eldarmässar och tvättrum jämte tilesbeläggning av durken i övre manskapstvättrummet, samt

"*Najaden*" och "*Jarramas*" om installering av s. k. dricksvattenfontäner.

Under flera år har pansarskeppet "*Drottning Victoria*" varit i hög grad inficerat med kackerlackor. Cyanvätebehandling har företagits men endast lett till temporärt resultat — om på grund av att vissa lokaler lämnades obehandlade eller att dessa insekternas ägg, såsom uppgivits, skulle vara refraktära mot gasen, må lämnas därhän. I år har fartyget utrymts och under 5 dygn med värmeledningen påeldad behandlats med "cyanoxin", ett preparat bestående av någon kiselfluor-natrium-förening och som utlägges överallt till förtäring av kackerlackorna. Effekten uppgives ha varit god. Framtiden torde få utvisa, om den blir bestående. Endast en ekonomistmäss å "*Gustaf V*" har behövt cyanvätebehandlas för vägglöss.

Rörande den personliga hygien och näringstillståndet hos det sjö-kommenderade manskapet, proviantförhållandena, ordning och renlighet ombord har jag ej haft anledning till några anmärkningar av betydelse.

7. Organisationsfrågor.

I anledning av senare års erfarenheter har jag utarbetat nytt cirkulär beträffande revaccination av marinens personal och i enlighet med föreskrift i lagen om skyddskoppympning underställt detsamma medicinalstyrelsens prövning.

Då jag erfarit, att inom en av de större utländska marinerna manskap med övernormal synskärpa användes för mera krävande utkiksuppdrag, har jag i frågan gjort framställning till chefen för marinstaben.

8. Sjukligheten å örlogsstationerna.

På en sammanlagd personal om 11 644 man uppgår antalet sjukdomsfall enligt tabellerna 1 a och b samt 2 till 4 792. För totalstyrkan beräknad blir sjukprocenten sålunda 42. Medelstyrkan på örlogsstationerna närvarande per dag — daglönare inräknade — har emellertid endast varit 5 844 man, och medelsjukprocenten utgör 82 mot resp. 106 och 107 under närmast föregående två år. 1932 års sjuklighet är den lägsta, som förekommit sedan 1903, då marinens nuvarande hälso- och sjukvårdsorganisation inrättades. Efter det rätten till fri läkarvård i hemmen upphävts för officerare och underofficerare samt vederlikar, upptager statistiken i denna årsberättelse blott en del av bland dem inträffade sjukdomsfall. Sjukligheten inom de olika personalgrupperna återfinnes å tabell 18.

Antalet insjuknade m. m. framgår av följande tabell.

Personal	Medelstyrka per dag	Sjuka för året	Sjuk- dagar	Medel- sjuk- procent	Medeltal sjuk- dagar per sjuk	Medeltal insjuk- nade per dag	Sjukskrivna per dag	
							Medeltal	I procent av styrkan
Stam.....	2 571	1 668	27 088	65	16	4.5	74	2.9
Daglönare	2 090	1 809	23 772	86	13	4.9	65	3.1
Värnpliktiga	1 183	1 315	16 638	111	12	3.6	46	3.9
Summa	5 844	4 792	67 498	82	14	13.0	185	3.1

Å tabell 3 a, som rör den militära personalen, märkas endast några sporadiska fall av akuta infektionssjukdomar. Influensa förekommer med 415 fall från Stockholms örlogsstation, därav 161 vid dithörande skeppsgossekår i Marstrand. De små epidemierna voro lindriga utan komplikationer.

Av smittosamma könssjukdomar upptager tabell 3 a från Karlskrona station 6 nyanmälda gonorrhoe-fall bland stammen och 11 bland de värnpliktiga, d. v. s. inom hela den till 5 914 man uppgående militära personalstyrkan 17 fall med en morbiditet av knappt 0.3 %. Från Stockholms station angivas å nyssnämnda tabell 38 nyinträffade fall av gonorrhoe, därav 25 bland stammen och 13 bland de värnpliktiga. Morbiditeten i gonorrhoe för Stockholms stations till 3 494 man uppgående hela militära personalstyrka blir alltså 1 %. De två närmast föregående årens motsvarande morbiditetssiffror voro för Karlskrona station 0.4 och 0.7 samt för Stockholms station 1.9 och 1.5 %.

Vad beträffar syfilis, så rapporteras endast från Stockholms örlogsstation ett nyanmält fall hos den militära personalen. De tio närmast

föregående årens morbiditetssiffror i nyförvärvad syfilis hava för båda stationerna uppgått till blott några få tiondels procent.

Av de med gonorrhoe infekterade värnpliktiga hade som vanligt åtskilliga ådragit sig smittan före inryckningen. Den profylaktiska behandlingen mot smittosamma könssjukdomar anlitas å örlogsstationerna fortfarande i förhållandevis ringa utsträckning och kan på grund av vissa permissionsförhållanden ej konsekvent genomföras. Å Karlskrona station insjuknade efter 87 behandlingar veterligen ingen och å Stockholms station efter 250 behandlingar 22 man i könssjukdom.

Å tabell 3 a förekommande siffror rörande tuberkulos visa endast 56 fall bland den militära personalen med 24 fall å Karlskrona och 32 fall å Stockholms station, mot resp. 57 och 41 eller tillsammans 98 för lidet år. De nyanmälda fallen utgöra å Karlskrona station 8 bland stammen och 3 bland de värnpliktiga samt å Stockholms station resp. 16 och 4 eller tillsammans å båda stationerna blott 31 fall mot 54 näst föregående år. Morbiditeten i nyinträffad tuberkulos uppgår å Karlskrona station för stammen till 0·25 och för de värnpliktiga till 0·11 %. Motsvarande siffror utgjorde förra året 0·58 och 0·28 %. På Stockholms station uppgår sagda morbiditetsprocent i år till 0·79 för stammen och 0·26 för de värnpliktiga. Förra årets motsvarande siffror voro 0·62 och 0·96 %. Önskemålet om omedelbart avskedande av stampersonalens alla tuberkulossjuka kvarstår. Sanatorievård har fortfarande av den militära personalen anlitats i stor utsträckning, å Karlskrona station av 39 och å Stockholms av 26 man. Å Karlskrona station hava samtliga dessa sjuka och å Stockholms station 24 vårdats å läns- eller kommunala sanatorier.

Tabell 4 utvisar 15 dödsfall bland flottans stam och värnpliktiga, därav i tuberkulos 6 bland stammen. Den allmänna mortalitetsprocenten uppgår till 0·16 och i tuberkulos till 0·06.

Av tabell 5 a framgår, att 16 stamanställda avskedats på grund av kroppsfel, därav 6 till följd av tuberkulos. Den allmänna kassationsprocenten uppgår till 0·3 mot 1·2 närmast föregående år.

Enligt tabell 5 b hava 57 värnpliktiga på grund av kroppsfel befriats från värnpliktens vidare fullgörande. De kasserade utgöra 1·2 % av totalstyrkan. Motsvarande siffra var närmast föregående år 2·3 %.

Beträffande sjukligheten bland de olika yrkesgrupperna får jag hänvisa till tabell 18.

Sjukligheten hos daglönarna framgår av tabellerna 1 b och 3 b. På Karlskrona station hava 6 och å Stockholms station 2 daglönare erhållit sanatorievård för lungtuberkulos, varav tillsammans 7 å läns- eller kommunala sanatorier.

9. Verksamheten å flottans sjukhus.

Årets ringa sjuklighet kommer till uttryck även i tabellerna 6 a och b, varav framgår, att å sjukhuset vårdats: å medicinska avdelningen 867 och å kirurgiska avdelningen 631, eller tillsammans endast 1 498 patienter. Å medicinska avdelningen hava avlidit 8 och å kirurgiska avdelningen 5, sammanlagt 13 patienter, varav 3 daglönare.

Underhållsdagarna fördela sig sålunda:

flottans stam	12 291
flottans värnpliktiga	9 097
kustartilleriets stam och värnpliktiga.....	3 178
armén och flygvapnet	552
daglönare	2 856
Summa	27 974.

Medelsjukhusvistelsen för varje sjuk uppgår till 18 dagar, och medeltalet sjuka för varje dag utgör 77.

Antalet å intagna patienter utförda operationer utgör 336 och polikliniska sådana 118.

Å röntgenavdelningen hava utförts 802 undersökningar.

10. Sjukligheten ombord.

Besättningsstyrkorna å rustade fartyg hava enligt tabell 8 uppgått till sammanlagt 3 879 man. Denna personal har emellertid endast delvis varit inmönstrad hela året. Medelbesättningsstyrkan per dag utgör 2 560 man. Å sjöstyrkorna hava 1 546 sjukskrivningar ägt rum. Av dessa patienter hava 596 avpolleterats och 950 vårdats ombord. Beräkning på medelbesättningsstyrkan per dag uppgår sjukprocenten till 60 mot 86 och 64 de näst föregående åren. Sjukprocenten å totalstyrkan utgör 40. Antalet underhållsdagar för ombord vårdade uppgår till 4 983 med ett medeltal per sjuk av 5·2 dagar.

Av tabell 9 framgår, att influensa uppträtt med 206 fall. Av mera ovanliga infektionssjukdomar må nämnas två fall av encephalitis lethargica å "Drottning Victoria" och ett av febris undulans å "Gustaf V". De ledde ej till några sekundära insjuknanden, och något samband mellan de två förstnämnda fallen kunde ej påvisas. En liten epidemi av dysenteri har uppträtt med sammanlagt 21 fall å skeppsgosseavdelningen. Smittan ådrogs antagligen å "Najaden" i Reval den 14—19 juli, och epidemien varade på detta fartyg till den 4 augusti. På "Jarramas" visade sig sjuk-

domen något senare, den 5—16 augusti. Sjukdomsfallen voro lindriga, kliniskt föga skiljande sig från en lättare akut entrit.

Av smittosamma könssjukdomar har gonorrhoe uppträtt med 55 och syfilis med 6 fall. Beräknad på totala besättningsstyrkan utgör årets morbiditet i gonorrhoe 1·4 %; fjolårets var 1·5 %. Motsvarande siffra för syfilis utgör i år 0·15 %; föregående års var 0·12 %.

Profylaxen mot smittosamma könssjukdomar har under "Fylgias" vinterexpedition till avlägsnare farvatten 1931—1932 använts 978 gånger; endast 7 fall av gonorrhoe inträffade. Bland dem hade 3 icke tagit behandling. På "Fylgias" sommarexpedition användes profylaxen 406 gånger; en man insjuknade i syfilis, 2 i gonorrhoe och 2 i ulcus molle av vilka emellertid 2 icke tagit behandling. Å "af Chapman" lämnades 248 behandlingar; endast ett fall av såväl syfilis som gonorrhoe inträffade hos en och samma person. Resultatet av profylaxen i utländska hamnar kan fortfarande betecknas såsom tillfredsställande. Å fartyg i hemlands farvatten hava sådana behandlingar också använts i enlighet med föreskrifterna. De några dagar långa permissionerna vid veckoskiftet försvåra emellertid där profylaxens genomförande.

Av tuberkulos äro anmälda 15 fall. Om, oaktat diagnosens otillförlitlighet, dessa fall läggas till grund för beräkning av morbiditeten för hela besättningsstyrkan, utgör sjukprocenten för tuberkulos 0·39 eller nästan densamma som föregående års 0·4. Dessa sjuka ingå efter avpolletteringen bland stationernas tuberkulosfall.

Tabell 10 utvisar två dödsfall, det ena självmord, det andra akut appendicit med sekundär sepsis. Sistnämnda fall inträffade å övningsskeppet "af Chapman" under stiltje i Medelhavet. Då man ej kunde uppnå hamn, företogs operation ombord 11 timmar efter insjuknandet. Patienten visade under en vecka symptom av septisk allmäninfektion och avpolleterades därefter till sjukhus i Casa Blanca, där han efter ett dygn avled. Vid dessförinnan företagen relaparotomi fanns endast klar, serös vätska i bukhålan.

11. Sjukligheten vid kustartilleriet.

Av tabellerna 11 och 12 framgår, att på en sammanlagd styrka om 2 738 man stam och värnpliktiga, varav i medeltal 1 523 man förefunnits i tjänst per dag, inträffat 1 477 sjukdomsfall. På totalstyrkan beräknad uppgår sjukprocenten till 53, under det att medelsjukprocenten utgör 97 — mot de två föregående åren 125 och 111.

Antalet insjuknade m. m. framgår av följande tabell.

Personal	Medel- styrka per dag	Sjuka för året	Sjuk- dagar	Medel- sjuk- procent	Medeltal sjukdagar per sjuk	Medeltal insjuk- nade per dag	Sjukskrivna per dag	
							Medeltal	1 procent av styrkan
Stam	885	668	6 468	75	9.7	1.8	18	2.0
Värnpliktiga	638	809	8 157	127	10.0	2.2	22	3.4
Summa	1 523	1 477	14 625	97	9.9	4.0	40	2.7

Såsom framgår av tabell 13, ha bland de akuta infektionssjukdomarna influensa och påssjuka med förhållandevis stora siffror bidragit till sjukligheten. De smittosamma könssjukdomarna förete liksom föregående år mycket låga siffror.

Av tuberkulos ha anmälts 13 fall, alla nya, 4 bland stammen och 9 bland de värnpliktiga; 6 fall tillhöra Karlskrona och 7 Vaxholms kustartilleriregemente. Beräknad på totalstyrkan uppgår morbiditetssiffran för i tuberkulos nyinsjuknade till 0.47 %. Motsvarande siffror för de två närmast föregående åren voro 0.23 och 0.11 %.

Av tabell 14 framgår, att 4 dödsfall inträffat. Den allmänna mortalitetssiffran är 0.15 %.

På grund av invaliditet hava enligt tabell 15 a endast 9 stamanställda erhållit avsked. Kassationsprocenten utgör för denna personal 0.9 %.

Enligt tabell 15 b hava bland de värnpliktiga 39 man eller 2.1 % förklarats till krigstjänst oförmögna. Motsvarande siffra för föregående år var 3 %.

12. Tandvården.

Utförda behandlingar uppgå till 12 942 och äro närmare angivna i tabell 17. Föregående år utfördes 9 049 behandlingar. År 1932 ha således lämnats nära 4 000 behandlingar mer än år 1931.

Värnpliktiga tandläkare hava till ett antal av 10 tjänstgjort å Karlskrona och Stockholms örlogsstationer utgörande deras sammanlagda antal tjänstgöringsmånader 26 $\frac{1}{2}$. Härav har vid slutet av året för första gången 1 $\frac{1}{2}$ månad fullgjorts av en marinen tillhörande värnpliktig tandläkare. Dessutom hava värnpliktiga tandläkare från garnisonssjukhuset tillfälligt tjänstgjort å Stockholms örlogsstation två timmar dagligen under tre veckor.

Vid Vaxholms kustartilleriregemente, som fortfarande är utan ordinarie tandläkare, har tandvård beretts dels genom värnpliktig tandläkare, som ställts till förfogande från fästningens infanteribataljon med en sammanlagd tjänstgöringstid av 9 månader, dels genom tillfällig överenskommelse med civil tandläkare under 2 månader.

Vid Karlskrona kustartilleriregemente har utom den ordinarie tandläkaren en värnpliktig tandläkare från den till fästningen förlagda infanteribataljonen tjänstgjort under 3 veckor.

TABELLER

Tabell n:r 1 a. Sjukligheten å örlogsstationerna inom flottans stam.

Stationer	Kvarliggande från 1931	Insjuknade										Antal sjukdagar	Summa sjuka	Avförda				Medeltal av personal- styrka per dag ¹	Sjukprocent
		Ålder			Årstid									Friska och förbättrade	Avsked för invaliditet	Döda	Kvarliggande till 1933		
		Under 21 år	31—40 år		Över 40 år	Jan.—Mars	April—Juni	Juli—Sept.	Okt.—Dec.										
			21—30 år	31—40 år															
Karlskrona ...	9	495	172	40	57	259	163	99	243	16 338	773	755	14	3	13 131	1 567	50		
Stockholm ...	14	565	245	37	34	326	226	179	150	10 750	895	868	2	10	15 201	1 004	89		
Summa	23	1 060	417	77	91	585	389	278	393	27 088	1 668	1 623	16	13	16 514	2 571	65		

¹ Uppgiften grundad på det ur de dagliga styrkebeskeden erhållna antalet underhållsdagar.

Tabell n:r 1 b. Sjukligheten bland daglönare vid örlogsstationerna.

Stationer	Kvarliggande från 1931	Under 21 år	Ålder			Insjuknade					Antal sjukdagar	Summa sjuka	Avförda			Medeltal av personal- styrka per dag	Sjukprocent	
			21—30 år	31—40 år	Över 40 år	Jan.—Mars	April—Juni	Juli—Sept.	Okt.—Dec.	Friska och förbättrade			Avsked för invaliditet	Döda	Kvarliggande till 1933			Personalsstyrka

Karlskrona	45	146	259	363	456	394	280	260	290	14 286	1 269	1 221	—	6	42	1 534	1 403	90
Stockholm	23	23	71	113	310	172	115	107	123	9 486	540	512	—	6	22	702	687	79
Summa	68	169	330	476	766	566	395	367	413	23 772	1 809	1 733	—	12	64	2 236	2 090	87

Tabell n:r 2. Sjukligheten bland värnpliktiga vid örlogsstationerna.

Stationer.	Kvarliggande från 1931	Insjuknade							Antal sjukdagar	Avförda				Antal mötesdagar	Medeltal av personalstyrka per dag ¹	Sjukprocent
		Alder	Årstad							Summa sjuka	Friska och förbättrade	Åvsked för invaliditet	Döda			
			21 år och däröver	Jan.—Mars	April—Juni	Juli—Sept.	Okt.—Dec.	Antal sjukdagar								
Karlskrona	—	518	187 205	186 180 134 11 312	705	671	32 2 —	2 783	200	596	118					
Stockholm	6	322	282 206	151 135 112 5 326	610	577	25 —	8 1478	200	587	104					
Summa	6	840	469 411	337 315 246 16 638	1 315	1 248	57 2 84	2 261	200	1 183	111					

¹ Uppgiften grundad på det ur de dagliga styrkebeskeden erhållna antalet underhållsdagar.

Tabell n:r 3 a. De viktigaste sjukdomsgrupperna bland flottans stam och beväring å örlogsstationerna.

Sjukdomar.	Karlskrona			Stockholm			Summa summan
	Stam	Vpl.	Summa	Stam	Vpl.	Summa	
<i>Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar:</i>							
Septichæmia. Pyoseptichæmia. Abscessus.							
Phlegmone	20	17	37	17	12	29	66
Diphtheria	—	2	2	—	—	—	2
Morbilli	3	2	5	—	1	1	6
Parotitis epidemica	1	3	4	1	10	11	15
Influenza	17	11	28	254	161	415	443
Varicellæ	2	6	8	1	—	1	9
Tuberculosis	20	4	24	25	7	32	56
Syphilis acquisita	—	—	—	—	2	2	2
Ulcus molle	—	1	1	—	—	—	1
Gonorrhœa	8	11	19	22	16	38	57
Malaria	—	—	—	—	1	1	1
Vaccinationsbesvär	6	9	15	4	10	14	29
Febris. Febricula	—	1	1	11	10	21	22
Andra parasitära sjukdomar	—	1	1	—	1	1	2
<i>Blodbildande organens samt blodets och ämnesomsättningens sjukdomar</i>							
Nervsystemets sjukdomar	22	15	37	10	2	12	49
Sinnessjukdomar	36	24	60	11	11	22	82
Cirkulationsorganens sjukdomar	—	—	—	—	1	1	1
Andningsorganens sjukdomar	29	43	72	11	15	26	98
Matsmältningsorganens sjukdomar	75	77	152	77	66	143	295
	368	369	737	243	174	417	1 154

¹ Därav nya fall 8 stam och 3 vpl. — ² Därav nya fall 16 stam och 4 vpl. — ³ Därav nya fall 0 stam och 0 vpl. (dessutom polikliniskt vårdade 1 nytt fall av stammen och 3 gamla fall bland de vpl.). — ⁴ Därav nya fall 6 stam och 11 vpl. — ⁵ Därav nya fall 13 stam och 6 vpl. (dessutom polikliniskt vårdade 12 nya fall av stammen och 7 nya fall bland de vpl.). — ⁶ Därav halsfluss 276 stam och 287 vpl. — ⁷ Därav halsfluss 175 stam och 109 vpl.

Sjukdomar	Karlskrona			Stockholm			Summa summarum
	Stam	Vpl.	Summa	Stam	Vpl.	Summa	
<i>Njurarnas, urinvägarnas och könsorganens sjukdomar</i>	18	14	32	9	13	22	54
<i>Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar</i>	63	42	¹ 105	32	24	² 56	161
<i>Hud- och bindvävssjukdomar</i>	48	36	84	76	46	122	206
<i>Öronsjukdomar</i>	29	21	50	27	8	35	85
<i>Ögonsjukdomar</i>	4	6	10	—	3	3	13
<i>Skulster</i>	4	1	5	4	2	6	11
<i>Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador</i>	82	54	136	68	31	99	235
<i>Simulation och morbus nullus</i>	1	3	4	1	—	1	5
<i>Observationsfall</i>	30	33	63	39	36	75	138
Summa	886	806	1 692	943	663	1 606	3 298

¹ Därav akut ledgångsreumatism 23 stam och 15 vpl. — ² Därav akut ledgångsreumatism 2 stam och 7 vpl.

Tabell nr 3 b. De viktigaste sjukdomsgrupperna bland daglönare vid örlogsstationerna.

Sjukdomar	Karlskrona	Stockholm	Summa
<i>Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar:</i>			
Septichæmia. Pyoseptichæmia. Abscessus. Phlegmone ...	38	2	40
Erysipelas	2	—	2
Morbilli	—	2	2
Parotitis epidemica	3	—	3
Influenza	90	39	129
Tuberculosis	¹ 32	² 9	41
Syphilis acquisita	³ 3	—	3
Gonorrhœa	—	4	—
Febris. Febricula	—	31	31
Vaccinationsbesvär	118	—	118
<i>Blodbildande organens samt blodets och ämnesomsättningens sjukdomar</i>	15	2	17
<i>Nervsystemets sjukdomar</i>	59	36	95
<i>Sinnessjukdomar</i>	—	1	1
<i>Cirkulationsorganens sjukdomar</i>	34	14	48
<i>Andningsorganens sjukdomar</i>	156	44	200
<i>Matsmältningsorganens sjukdomar</i>	⁵ 308	⁶ 194	502
<i>Njurarnas, urinvägarnas och könsorganens sjukdomar</i>	35	8	43
<i>Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar</i>	⁷ 108	⁸ 71	179
<i>Hud- och bindvävssjukdomar</i>	32	10	42
<i>Öronsjukdomar</i>	7	3	10
<i>Ögonsjukdomar</i>	11	4	15
<i>Skulster</i>	6	4	10
<i>Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador</i>	179	77	256
<i>Observationsfall</i>	67	5	72
Summa	1 303	556	1 859

¹ Därav nyanmälda 3. — ² Därav nyanmälda 2. — ³ Därav nyanmält 1. — ⁴ Ett fall polikliniskt vårdat. — ⁵ Därav halsfluss 143. — ⁶ Därav halsfluss 93. — ⁷ Därav akut ledgångsreumatism 5. — ⁸ Därav akut ledgångsreumatism 1.

Tabell n:r 4. Döda och dödsorsaker vid örlogsstationerna (daglönare undantagna).

Personal	Akuta infektionssjukdomar	Kroniska infektionssjukdomar (tuberkulos)	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Svulster	Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador	Summa
Flottans stam	1	6	1	2	3	—	13
» värnpliktiga	1	—	—	—	—	1	2
Summa	2	6	1	2	3	1	15

Tabell n:r 5 a. Avskedade tillhörande stammen på grund av sjukdom och yttre skador vid örlogsstationerna.

Sjukdomar	Karlskrona	Stockholm	Summa
Kroniska infektionssjukdomar (tuberkulos)	5	1	6
Cirkulationsorganens sjukdomar	3	—	3
Andningsorganens sjukdomar	4	—	4
Matsmältningsorganens sjukdomar	1	—	1
Musklernas, ledgångarnas samt bencystems sjukdomar	1	—	1
Öronsjukdomar	—	1	1
Summa	14	2	16

Tabell n:r 5 b. Till krigstjänst oförmögna värnpliktiga på grund av sjukdom och yttre skador vid örlogsstationerna.

Sjukdomar	Karlskrona	Stockholm	Summa
Kroniska infektionssjukdomar (tuberkulos)	2	3	5
Nervsystemets sjukdomar	2	3	5
Sinnessjukdomar	—	1	1
Cirkulationsorganens sjukdomar	7	3	10
Andningsorganens sjukdomar	3	2	5
Matsmältningsorganens sjukdomar	5	11	16
Njurarnas, urinvägarnas och könsorganens sjukdomar	4	—	4
Musklernas, ledgångarnas samt bencystems sjukdomar	7	2	9
Hudens sjukdomar	1	—	1
Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador	1	—	1
Summa	32	25	57

Tabell nr 6 a. Vårdade vid flottans sjukhus i Karlskrona, medicinska avdelningen.

Sjuka personer	Kvarliggande från år 1931	Insjuknade								Summa vårdade	Avförda				Kvarliggande till år 1933
		Ålder	Årstid			Summa avförda	Döda	Avskedade eller till krigsfäst oförnögnade	Friska och förbättrade						
Under 21 år	21—30 år	31—40 år	Över 40 år	Jan.—Mars	April—Juni	Juli—Sept.	Okt.—Dec.	19	19	—	—	19	—		
Officerare och vederlikar...	1	—	9	4	5	2	5	5	6	19	19	—	—	19	—
Underofficerare och d:o.....	1	—	—	13	36	13	13	13	10	50	47	—	2	49	1
Flottans manskap:															
Stammen:															
Däcksavdelningen	9	63	70	6	1	51	40	23	26	149	141	—	1	142	7
Ekonomi- och hantverks-															
avdelningen	—	6	7	3	2	5	3	4	6	18	16	—	—	16	2
Maskinavdelningen	1	40	24	5	1	25	20	12	13	71	68	—	—	68	3
Skeppsgossekårerna	3	41	—	—	—	12	15	5	9	44	42	—	—	42	2
Värnpliktiga	24	159	119	3	—	88	69	59	65	305	253	38	—	291	14
Kustartilleriets manskap:															
Stammen	1	17	6	—	—	11	7	3	2	24	22	—	1	23	1
Värnpliktiga	—	27	53	—	—	25	36	15	4	80	72	7	1	80	—
Daglönare	—	10	20	23	46	28	16	21	34	99	92	—	3	95	4
Arméns manskap	—	2	2	1	—	1	3	1	—	5	5	—	—	5	—
Flygvapnets manskap	—	3	—	—	—	1	1	1	—	3	3	—	—	3	—
Summa	40	368	310	58	91	262	228	162	175	867	780	45	8	833	34

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av								Armén	Flygvapnet	Summa sjuka	Daglönare	Summa summarum
				Flottan				Kustartilleriet								
				Stam				Stam								
				Däcksavdeln.	Ekonomi- och hantverksavdeln.	Maskinavdeln.	Skeppsgosse- kåerna	Värnpliktiga	Värnpliktiga	Stam	Stam					
1	Ichtyosis congenita	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	
2	Debilitas	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	
I. Missbildningar.																
IV. Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar.																
21	Varfeber och variga inflammationer	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	3	—	3	
25	Mässling	—	—	—	—	—	2	7	2	7	—	—	18	—	18	
27	Pässjuka	—	—	4	—	4	—	17	13	5	—	2	45	—	45	
28	Kikhosta	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	
31	Vattenkoppor	—	—	2	1	—	—	4	—	—	—	1	8	—	8	
42	Tuberkulos:															
	a. Lung- o. struptuberkulos. Lungsot	—	6	13	3	3	—	5	—	1	—	—	31	13	44	
	d. Lymfkörteltuberkulos	—	—	2	—	—	—	1	1	—	—	—	4	—	4	

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av										Summa summanum
				Flottan					Kustartilleriet					
				Stam					Armen					
				Däckssavdeln.	Ekonomi- och Hantverksavdeln.	Maskinavdeln.	Skeppsgosse-kårena	Värnplikliga	Värnplikliga	Stam	Armen	Flugvapnet	Summa sjuka	
44	Syfilis:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
	a. Ärvt syfilis	—	—	2	1	1	1	3	—	—	—	8	1	9
	b. Förvärvat syfilis	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
45	Enkelt veneriskt sår	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
46	Dröppel och dess följsjukdomar	1	13	2	9	2	20	2	1	—	—	50	—	50
55	Bandmasksjukdom	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
57	Febris undulans	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
57	Encephalitis lethargica	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	2
57	Andra hithörande sjukdomar:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	a. Feber av obestämd art	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
	Vaccinationsbesvär	—	—	—	—	—	1	—	4	—	—	5	1	6
	V. Blodbildande organens samt blodets sjukdomar.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
58	Blodbrist	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	2
66	Purpura hæmorrhagica	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
	VI. Ämnesomsättningsjukdomar.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
68	Sockersjuka	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	3	—	3
	Diabetes innocens	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
69	Adipositas universalis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
	VII. Kroniska förgiftningssjukdomar.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Nicotinismus chron.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
	VIII. Nervsystemets sjukdomar.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
80	Hjärnhinneinflammation	1	—	—	2	—	—	—	3	1	—	7	1	8
82	Hjärnblödning. Hjärnuppmjukning	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
83	Hjärninflammation. Hjärnböld	—	2	—	—	—	—	2	—	—	1	6	1	7
88	Ryggmärgsinflammation	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
94	Neuralgia:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	a. Neuralgia n. ischiadicus	—	2	1	—	—	—	1	1	1	—	6	1	7
	b. » » brachialis	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
	Neuritis:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	a. Neuritis nerv. brachialis	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
	b. » » facialis	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1
	c. » » ischiadicus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
98	Fallandesot	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	1	3
	Migrän	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
100	Neurasteni	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
	Neurosis	1	4	11	1	6	—	13	—	4	—	40	3	43
	Sclerosis disseminata	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	2
	Morbus organic. syst. nervor	—	2	—	—	—	—	4	—	1	—	7	—	7
	Angiospasmus cerebri	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
	Morbus Parkinson	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
	IX. Sinnessjukdomar.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Dementia præcox	—	—	—	—	—	—	4	—	2	—	6	—	6

N:r	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Daglönnare	Summa summanum	
			Underofficerare och vederlikar	Flottan					Kustartilleriet							
				Stam	Maskinavdeln.	Ekonomi- och hanteringsavdeln.	Däckavdeln.	Skeppsgosse-kåren	Värnpliktiga	Stam						
										Värnpliktiga	Armen	Flögvalet				Summa
	X. Cirkulationsorganens sjukdomar.															
111	Hjärtäcksinflammation	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	
112	Akut hjärtinflammation:															
	a. Endocarditis acuta	—	1	1	—	—	—	3	3	—	—	—	8	—	8	
	b. Myocarditis acuta	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	
113	Kroniska hjärtsjukdomar:															
	a. Organiskt hjärtfel	—	4	3	—	1	—	5	9	2	3	1	28	2	30	
	b. Myocardit. chron. Cardiosclerosis															
	Cor adipos.	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	5	11	
	c. Angina pectoris	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
114	Nervösa hjärtsjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	1	3	
115	Kronisk degeneration och inflammation av pulsåderna	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
118	Blodåderbräck. (Varix)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	
119	Blodpropp	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	1	3	
	Cor pendulum	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	—	3	
	Hypertonia essentialis	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	7	
	Cephalalgia	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	2	
	XI. Andningsorganens sjukdomar.															
121	Inflammation i näslembinnan	—	1	1	1	—	—	1	2	—	—	—	6	1	7	
123	Inflammation i näsans bihålor	—	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	4	—	4	
124	Epistaxis	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	3	—	3	
128	Akut inflammation i luftstrupen och i luftrören	1	—	3	1	1	—	12	—	3	—	—	21	—	21	
129	Kronisk inflammation i luftstrupen och i luftrören	—	5	1	—	—	—	1	—	1	—	—	8	7	15	
130	Bronchiectasia	—	1	2	—	—	—	1	1	2	—	—	7	5	12	
131	Astma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	
134	Akut lunginflammation:															
	a. Pneumonia crouposa acuta	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	3	—	3	
	b. Bronchopneumonia acuta	—	1	8	—	1	—	4	21	2	9	—	46	3	49	
138	Lungemfysem	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	1	3	
140	Lungsäcksinflammation	—	2	8	—	1	—	2	12	1	3	1	30	6	36	
	Empyema pleuræ	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
	XII. Matsmältningsorganens sjukdomar.															
143	Inflammation i munhålan	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	3	—	3	
144	Akut inflammation i mandlarna och svalget	—	1	22	—	10	10	51	3	29	—	1	127	4	131	
145	Halsböld	—	—	2	—	—	—	3	—	2	—	—	7	—	7	
146	Förstoring av gommandlarna. Adenoïda vegetationer	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	3	—	3	
153	Akut mag- och tarminflammation:															
	a. Gastritis acuta	1	—	3	2	3	1	12	—	2	—	—	24	1	25	
	b. Enterocolitis acuta, Proctitis acuta	1	2	2	—	—	—	1	—	1	—	—	7	—	7	

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Dagionare	Summa summan	
			Underofficerare och vederlikar	Flottan					Kustartilleriet							
				Däckavdeln.	Ekonomi- och Hantverksavdeln.	Maskinavdeln.	Skeppsgosse-kärna	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Armén	Flygvapnet				
154	Kronisk maginflammation	1	—	—	—	2	—	—	4	1	—	—	—	8	—	8
155	Magsår. Duodenalsår	3	12	7	1	4	—	—	13	—	2	1	—	43	21	64
157	Funktionell magsjukdom	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1
158	Kronisk tarminflammation:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	a. Enterocolitis chronica	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	3	5
159	Blindtarmsinflammation	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
161	Bräck	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1
162	Obstipatio	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	4	—	4
162	Andra sjukdomar i matsstrupen, mag- säckan och tarmarna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1
163	Hepatitis acuta	—	1	2	—	2	—	2	3	—	—	—	—	10	—	10
167	Gallsten.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
XIII. Njurarnas och urinvägarnas sjukdomar.																
173	Akut degeneration och inflammation i njurarna	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	3	1	4
174	Kronisk degeneration och inflammation i njurarna	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	2	4
177	Njursten	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	2
180	Inflammation i urinblåsan	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1
182	Urethritis	—	1	2	—	2	—	—	4	—	—	—	—	9	—	9
183	Urinrörsförträngning	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
184	Enuresis	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1
184	Albuminuria orthostatica.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
XIV. Könsoorganens sjukdomar.																
186	Prostatitis.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1
187	Inflammation i testiklarna och bi- testiklarna	—	—	—	—	—	—	1	2	6	2	—	—	11	—	11
188	Hopsnörning av förhuden. (Phimosis. Paraphimosis.)	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	2
189	Hydrocele.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1
	Balanitis	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	4	—	4
XV. Muskelnas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar.																
202	Muskelinflammation	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	4	3	7
205	Inflammation i ledgångar.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
206	Akut ledgångsreumatism	—	1	7	—	4	17	17	1	—	—	—	—	47	1	48
207	Kronisk ledgångsreumatism	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
208	Arthritis deformans	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
	Spondylarthritis anchylopoetica.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
212	Falsk ledställning:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	c. Pes planus-valgus	—	1	—	—	—	—	3	1	—	1	—	—	6	—	6
	d. Kyphoscoliosis	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1
213	Ben- och benhinneinflammation	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	3	—	3
	Osteitis deformans Paget.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
	Peritendinitis	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1

Nr	Sjukdomar	Manskap av										Summa summanum	Daglönare	Summa sjuka	Flygvapnet	Armen	
		Flottan					Kustartilleriet										
		Stam	Skeppsgosse-kärna	Maskinavdeln.	Ekonomi- och hantverksavdeln.	Däckavdeln.	Stam	Värnpliktiga	Värnpliktiga	Värnpliktiga	Värnpliktiga						
Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar																
XVI. Hudens sjukdomar.																	
217	Erythema multiforme et nodosum...	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	4	—	4	
219	Prurigo	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	
221	Zoster	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	3	—	3	
222	Eczema	—	2	—	—	2	—	4	—	—	—	—	—	8	—	8	
223	Psoriasis	1	1	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	7	—	7	
228	Impetigo contagiosa	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	2	
229	Acne	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	2	
231	Furunculosis, Furunculus	—	—	2	—	2	—	1	1	1	—	—	—	7	—	7	
234	Trichophyphia	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	2	
236	Scabies	—	1	18	—	4	—	16	—	1	—	—	—	40	1	41	
239	Verruca	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
	Dermatitis herpetiformis	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
	Pityriasis	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	—	3	
	Pediculosis pubis	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
240	Andra sjukdomar i huden	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	
240	Condyloma accuminat.	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	4	—	4	
XVII. Öronsjukdomar.																	
243	Inflammation i mellanörat med komplikationer:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	a. Katarral inflammation i mellanörat	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	4	—	4	
	b. Varig inflammation i mellanörat	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	3	—	3	
	c. Inflammation i vårtutskottet ...	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	
247	Morbus Meniéri	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
XVIII. Ögonsjukdomar.																	
251	Hordeolum	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	
266	Keratitis profunda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
273	Iritis, iridocyclitis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
XIX. Svulster.																	
316	Cancer ventriculi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
318	Cysta dermoides	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	
320	Struma	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	2	
XX. Andra sjukdomar.																	
	Morbus Basedowi	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	3	
	Dykarsjuka	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
XXI. Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador samt akuta förgiftningar.																	
335	Akut förgiftning:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	a. Alkohol	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	3	
	b. Lysgas	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
	Observationspatienter	—	2	8	2	7	3	19	1	1	—	—	—	43	1	44	

Tabell n:r 6 b. Vårdade vid flottans sjukhus i Karlskrona, kirurgiska avdelningen.

Sjuka personer	Kvarliggande från 1931	Insjuknade								Summa vårdade	Avförda				Kvarliggande till 1933
		Ålder				Årstid					Friska och förbättrade	Avsked. el. till krigstjänst oörmögna	Döda	Summa avförda	
		Under 21 år	21—30 år	31—40 år	Över 40 år	Jan.—Mars	April—Juni	Juli—Sept.	Okt.—Dec.						
Officerare och vederlikar	—	—	5	5	2	3	3	4	2	12	12	—	—	12	—
Underofficerare och d:o	1	—	2	3	23	5	9	7	7	29	29	—	—	29	—
Flottans manskap:															
Stammen:	5	46	40	3	—	26	17	22	24	94	92	—	—	92	2
Däcksavdelningen															
Ekonomi- och hantverksavdelningen	2	11	7	—	—	4	5	6	3	20	20	—	—	20	—
Maskinavdelningen	1	30	27	2	1	18	19	15	8	61	61	—	—	61	—
Skeppsgossekåren	3	56	—	—	—	20	16	4	16	59	58	1	1	59	—
Värnpliktiga	2	123	81	1	—	66	45	59	35	207	194	4	2	200	7
Kustartilleriets manskap:															
Stammen	2	14	7	2	—	11	4	3	5	25	24	—	—	24	1
Värnpliktiga	—	19	25	—	—	4	20	16	4	44	42	1	—	43	1
Daglönnare	3	10	11	11	24	15	15	13	13	59	57	—	—	57	2
Arméns manskap	—	1	7	2	—	1	3	5	1	10	9	—	1	10	—
Flygvapnets manskap	—	5	6	—	—	2	3	4	2	11	10	—	1	11	—
Summa	19	315	218	29	50	175	159	158	120	631	608	5	5	618	13

N:r	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av								Summa summanum	Daglönnare	Summa sjukas	Flygvapnet	Armén	Kustartilleriet	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga
-----	-----------	---------------------------	--------------------------------	------------	--	--	--	--	--	--	--	----------------	------------	--------------	------------	-------	-----------------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------	------	--------------

[illegible]

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av										Summa summorum
				Flottan					Kust-artilleriet					
				Stam	Maskinavdeln.	Ekonomi- och hanteringsavdeln.	Däckavdeln.	Värnpliktiga	Skeppsgosse-kårenna	Stam	Värnpliktiga	Armén	Flygkapnet	
167	Gallsten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
168	Gulsot	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1
171	Bukhinneinflammation: a. Peritonitis acuta	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
XIII. Njurarnas och urinvägarnas sjukdomar.														
173	Akut degeneration och inflammation i njurarna.....	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	3	3
174	Kronisk degeneration och inflammation i njurarna	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	2
177	Njursten	—	1	—	—	1	—	—	—	2	—	—	4	4
180	Inflammation i urinblåsan och njurbäcken	—	2	1	—	2	—	1	1	—	—	—	1	8
183	Urinrörsförträngning.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
XIV. Könsgorganens sjukdomar.														
185	Blåskörtelförstoring	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
187	Inflammation i testiklarna och bi-testiklarna	—	1	—	—	—	—	1	—	2	—	—	4	5
188	Hopsnöring av förhuden. (Phimosis. Paraphimosis.)	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	2
189	Ruptura frenuli	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
	Hydrocele testis	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	3	4
	Balanitis acuta	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	2
XV. Muskelnas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar.														
202	Muskelinflammation	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	3	3
203	Inflammation i senskidor.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1
204	Inflammation i slem säckar. (Bursitis. Hygroma.)	—	1	—	—	—	—	4	—	—	—	—	5	6
205	Inflammation i ledgångar	—	1	6	1	3	3	14	1	1	—	—	2	32
206	Akut ledgångsreumatism	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	3	3
208	Arthritis deformans	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	5
212	Falsk ledställning: a. Scoliosis	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
	c. Pes varus et cet.	—	1	1	—	—	—	5	—	—	—	—	8	8
213	Ben- och benhinneinflammation ...	—	1	2	—	—	—	6	1	1	—	—	11	11
	Osteochondritis dissecans	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	3	3
	Dupuytren's kontraktur	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	2
	Chondromalacia patellae	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1
	Morbus Schlatter	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
	Morbus Köhler	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
216	Andra sjukdomar i muskler, ledgångar samt bensystem	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	3	3

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	M a n s k a p a v										Summa sjuka	Dagionare	Summa sammanlagt
				Flottan					Kust-artilleriet							
				Stam	Maskinavdeln.	Ekonomi- och hanteringsavdeln.	Däckavdeln.	Värnplikliga	Stam	Värnplikliga	Armén	Flygavdeln.	Armén			
XVI. Hudens sjukdomar.																
217	Erythema multiforme et nodosum...	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
221	Zoster	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
231	Furunculosis. Furunculus	—	—	1	—	3	1	1	—	—	—	—	—	6	—	6
232	Carbunculus	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3
239	Verruca	—	—	1	1	1	1	2	—	—	—	1	—	6	2	8
240	Hidradenitis axillæ	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	4	—	4
	Unguis incarnatus	—	—	1	—	5	—	3	—	1	—	—	—	10	—	10
240	Andra sjukdomar i huden	—	—	7	3	5	—	4	1	2	—	—	—	22	1	23
XVII. Öronsjukdomar.																
241	Sjukdomar i yttre hörselgången.....	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	3	—	3
242	Salpingitis acuta.....	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2
243	Inflammation i mellanörat med komplikationer:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	a. Katarral inflammation i mellanörat	1	—	5	—	2	7	13	3	5	—	1	37	1	—	38
	b. Varig inflammation i mellanörat	—	—	2	2	2	3	7	1	5	—	1	23	—	—	23
	c. Inflammation i vårtuskottet.....	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	2
	Ruptura membr. tympani	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
XVIII. Ögonsjukdomar.																
258	Conjunctivitis phlyctenulosa.....	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	3	—	3
267	Macula cornæ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
273	Iritis, iridocyclitis	—	1	—	—	—	—	3	—	2	—	—	—	6	—	6
276	Cataracta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
296	Myopia	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2
297	Hypermetropia	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
300	Amblyopia	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
	Contusio bulbi	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
	Bländningsskada	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2
XIX. Svulster.																
316	a. Cancer recti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
	b. " cutis	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
318	Cysta dermoides	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
319	Epulis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
320	Svulster till sin art ej bestämda eller bestämbara	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
XX. Andra sjukdomar.																
	Morbus Basedowii.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	2

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av										Summa summanum		
				Flottan	Kust-artilleriet								Daglöjare		Summa sjuka	
					Stam	Värnpliktiga	Skeppsgeoss-kåerna	Maskinavdeln.	Ekonomi- och hantverksavdeln.	Däckavdeln.	Stam	Värnpliktiga				Armen
XXI. Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador samt akuta förgiftningar.																
327	Benbrott:															
	a. Enkelt benbrott	2	5	3	—	6	6	11	3	1	1	1	39	5	44	2
	b. Komplicerat benbrott	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	—	1	—
328	Ledvridning. Ledvrickning	—	—	4	1	1	2	9	—	—	—	1	18	1	19	—
329	Bristning. Krossning	1	2	7	2	3	4	21	1	1	—	1	43	4	47	—
330	Stick-, skär-, hugg-, skott- eller kross-sår	—	—	4	—	7	3	6	2	2	1	—	25	3	28	4
331	Brännskador	—	—	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	4
333	Främmande kropp	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	5	7	1
	Morsus serpentis	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
	Morsus muris	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—
	Laesio menisci	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	3	1	4	1
	Ruptura tendinis	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—
	Hæmarthrosis	—	—	1	—	—	—	4	—	—	—	—	5	—	5	—
	Epiphysiolysis	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	3	—	3	—
335	Akut förgiftning:															
	a. Lysgas	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—
	b. Alkohol	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
	Morbus nullus	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	3	—	3	—
	Observationspatienter	—	1	3	—	1	1	5	2	1	1	—	15	1	16	—

Tabell n:r 7 a. Uppgift från flottans sjukhus i Karlskrona angående operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å *intagna* patienter.

Sjukdom	Antal fall	Operation	Patienten utskriven			Anmärkningar
			frisk eller förbättrad	oförbättrad	död	
III.						
Otitis media acuta	4	Paracentes	4	—	—	
»	1	Uppmejsling	1	—	—	
Mastoiditis acuta	2	»	2	—	—	
IV.						
Sinusitis maxillar acuta ...	1	Punktion + spolning.....	1	—	—	
Suspicio sinusitis maxillar	1	Provpunktion	1	—	—	
Sinusitis frontal. et maxillar	1	Endonarsaltrepanat.	1	—	—	
Pansinusitis.....	1	Chonchotomi + ethmoidec- tomia + uppmejsling av sin. front.	—	—	1	
Deviatio septi nasi	2	Resectio submuc. sept.....	2	—	—	
Hypertrofia conchæ.....	4	Conchotomi	4	—	—	
Polypus nasi	3	Evulsio polyp.	3	—	—	
Epistaxis	1	Kromsyreetsning	1	—	—	
V.						
Veget. adenoid.	11	Abrasio.....	11	—	—	
Tonsillitis chron.	13	Tonsillectomia bilat.....	13	—	—	
Hypertrofia tonsillar.	7	»	7	—	—	
Peritonsillitis supp.	13	Incision	13	—	—	
Periostitis alveolaris.....	4	»	4	—	—	
Epulis	1	Termokauterisation	1	—	—	
VI.						
Lymfoma tuberculos. colli	3	Incision + utskrapning.....	3	—	—	
»	1	Punktion	1	—	—	
VII.						
Struma Basedowii.....	1	Strumectomy subtotal.	—	—	1	
VIII.						
Empyema pleuræ tubercu- los.	1	Thoracocentes	1	—	—	
»	1	Resect. cost.	1	—	—	
IX.						
Cholecystitis chron.	1	Cholecystectomy	1	—	—	
XIII.						
Ruptura lienis	1	Splenektomi	1	—	—	

Sjukdom	Antal fall	Operation	Patienten utskriven			Anmärkningar
			frisk eller förbättrad	oförbättrad	död	
XIV.						
Ulcus ventric. c. hæmatemes	1	Blodtransfusion	1	—	—	
» duodeni	1	Gastroenterostomi	1	—	—	
XVI.						
Appendicitis acuta	18	Appendectomy	18	—	—	
» c. peritonit	2	» + drain.	2	—	—	
» c. abscess.	1	Laparotomi + incision + drain.	1	—	—	
» chron.	2	Appendectomy	2	—	—	
XVII.						
Hernia inguinal.	6	Radikalop.	6	—	—	
» » recidiv.	1	»	1	—	—	
XVIII.						
Fissura et contract. ani ...	2	Dilatation forcée	2	—	—	
Hæmorrhoides	4	Exstirpation	4	—	—	
»	1	Paquelin	1	—	—	
Fistula ani	1	Klyvning	1	—	—	
XX.						
Nephrolitiasis	1	Nephrolitotomi	1	—	—	
Urethrolithiasis	1	Extraktion	1	—	—	
XXIII.						
Phimosis	1	Dorsalsnitt	1	—	—	
Paraphimosis	1	Circumsision	1	—	—	
Condylomata accum.	11	Skrapning	11	—	—	
XXIV.						
Hydrocele testis.	3	Exstirpation	3	—	—	
XXVII.						
Hallux valgus (bilat.)	2	Exstirpation av benutskott ..	2	—	—	
Osteitis	1	Sequestrotomi.	1	—	—	
Hydrops genu	13	Punktion	13	—	—	
Bursitis supp.	2	Incision + drain.	2	—	—	
Panaritium	2	Incision	2	—	—	
Paronychia	1	Evulsio unguis	1	—	—	
Unguis incarnatus	7	Op. enl. König	7	—	—	
»	1	Evulsio unguis	1	—	—	
Varices extr. inf.	4	Hög saphena-underbindning + excision	4	—	—	
» » »	26	Varisoninjektion	26	—	—	
Fractura humeri	1	Reposition + gips	1	—	—	
» condyl. med. femoris sin. c. hæmartros.	2	Punktion	2	—	—	
Amputatio traumat.	5	Reamputation	5	—	—	
Luxatio menisci.	2	Exstirpation	2	—	—	

Sjukdom	Antal fall	Operation	Patienten utskrivnen			Anmärkningar
			frisk eller förbättrad	oförbättrad	död	
Osteochondritis dissec.	1	Exstirpation	—	1	—	} Samma fall.
Fractura oss. navicular.	1	»	1	—	—	
Epifyseolysis radii	1	Reposition	1	—	—	
Fractura radii typ.	1	»	1	—	—	
Dupuytren's contractar.	1	Excision	1	—	—	
» »	1	Thierschning	1	—	—	
Hæmarthrosis	8	Punktion	8	—	—	
Abscisio tendinis	4	Sensutur	4	—	—	
Ganglion	1	Exstirpation	1	—	—	
Corpus alien.	1	Incision + ekstraktion	1	—	—	
» »	6	Extraktion	6	—	—	
Hygroma	2	Exstirpation	2	—	—	
» op. male sanat.	1	Revision	1	—	—	
» supp.	1	Incision	1	—	—	
Arthritis deform. gen.	1	Punktion	1	—	—	
XXVIII.						
Abscessus et phlegm.	14	Incision	14	—	—	
Furunculus	15	»	15	—	—	
Carbunculus	3	»	3	—	—	
Hidradenitis axill.	4	»	4	—	—	
Lymfadenitis supp.	2	»	2	—	—	
Clavus infect.	3	Excision	3	—	—	
»	2	Bränning	2	—	—	
Vulnus incisum	2	Sutur	2	—	—	
» contusum	2	Evulsio unguis	2	—	—	
»	1	Sutur	1	—	—	
» laceratum	1	Sutur + drain.	1	—	—	
» infectum	21	Incision	21	—	—	
Hæmatoma infect.	1	»	1	—	—	
Morsus serpentis	1	»	1	—	—	
XXIX.						
Cancer cutis	1	Exstirpation	1	—	—	
» »	1	Proveexcision	1	—	—	
Nævus pigmentosus	1	Exstirpation	1	—	—	
Verruca	10	Koagulation	10	—	—	
» »	1	Exstirpation	1	—	—	
Atheroma	5	»	5	—	—	
» infect.	4	Incision + utskrapning	4	—	—	
Sacraldermoid infek.	1	Incision	1	—	—	
Abscess. post erysipel.	3	»	3	—	—	

Tabell n:r 7 b. Uppgift från flottans sjukhus i Karlskrona, angående operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å *ej intagna* patienter.

Sjukdom	Antal fall	Operation
Corp. alien corneæ	20	Extraktion
» » manus	5	»
Vulnus	62	Sutur
Amputatio traumatica	2	Reamputation
Abscessus	9	Incision
Combustio	4	Förband
Fractura	4	Reposition + förband
Chalazion	1	Utskrapning
Verruca	2	Exstirpation
Atheroma	5	»
Granuloma apicis dent.	2	Rotspetsresektion
Epistaxis	1	Bränning
Caries dentis	1	Extraktion

Tabell n:r 8. Sjukligheten under flottans övningsexpeditioner.

F a r t y g e n s n a m n														
Summa	af Chapman	Skeppsgosseavdel- ningen	I. Trängdivisonen	Islander	Örnen	Driftigheten och hygavdelningen	III. Jagardivisionen	U-båts-avdelningen	Signalskolorvel- ningen (Njord)	Fylgia (sommarexpeditionen)	Fylgia (vinterexpeditionen)	Drottning Victoria	Gustaf V	
Besättningsstyrka ...	243	241	184	121	109	180	369	329	293	387	403	504	516	3 879
Sjukskrivna	54	87	36	23	16	69	110	184	40	75	85	410	357	1 546
Avpolleterade till sjukhus	4	37	18	16	13	19	65	81	12	21	16	169	125	596
Expeditionens längd i dagar	148	120	199	180	177	178	365	365	70	135	148	365	365	—
Underhållsdagar för sjuka	358	229	110	35	24	199	222	457	176	323	415	1 245	1 190	4 983
Medeltal sjuka per dag	2·41	1·91	0·55	0·19	0·14	1·12	0·61	1·21	2·51	2·40	2·80	3·41	3·26	—
Medeltal sjuka per dag med en be- räknad besätt- ningsstyrka av 100 man	0·99	0·79	0·30	0·16	0·13	0·62	0·17	0·37	0·86	0·62	0·69	0·68	0·63	—

Tabell n:r 9. De viktigaste sjukdomsgrupperna

Sjukdomar	Fartygens namn		
	Gustaf V	Drottning Victoria	Fylgia (Vinter-expedition)
<i>Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar:</i>			
Septichæmia. Pyoseptichæmia. Abscessus. Phlegmone.....	4	6	5
Diphtheria	—	—	—
Morbilli	—	—	2
Parotitis epidemica.....	1	1	—
Influenza	69	51	11
Varicellæ	—	—	—
Dysenteri	—	—	—
Tuberculosis	3	6	—
Syphilis acquisita	—	1	—
Ulcus molle	—	—	—
Gonorrhœa	11	10	5
Encephalitis letargica	—	2	—
Febris undulans	1	—	—
Helmintiasis	—	2	—
Vaccinationsbesvär	—	2	—
Febris. Febricula	2	2	2
<i>Blodbildande organens sjukdomar</i>	5	1	—
<i>Nervsystemets sjukdomar</i>	4	12	—
<i>Sinnessjukdomar</i>	1	—	—
<i>Cirkulationsorganens sjukdomar</i>	8	13	—
<i>Andningsorganens sjukdomar</i>	40	50	13
<i>Matsmältningsorganens sjukdomar</i>	122	176	36
<i>Njurarnas, urinvägarnas och könsorganens sjukdomar.....</i>	1	9	4
<i>Muskulernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar</i>	21	13	2
<i>Hud- och bindvävssjukdomar</i>	16	23	4
<i>Öronsjukdomar</i>	8	6	1
<i>Ögonsjukdomar</i>	3	3	—
<i>Morbus Basedowi</i>	—	—	—
<i>Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador</i>	23	32	4
<i>Observationsfall.....</i>	26	24	—
Summa	369	445	89

Tabell n:r 10. Döda och dödsorsaker under flottans övningsexpeditioner.

Sjukdomar	Fylgia (sommarexp.)	af Chapman	Summa summarum
Matsmältningsorganens sjukdomar.....	—	1	1
Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador.....	1	—	1
Summa	1	1	2 ¹

¹ Båda tillhörande stammen.

under flottans övningsexpeditioner.

Fartygens namn										Summa
Fylgia (sommar- expedition)	Signalskol- avdelningen (Nord)	U-båts- avdelningen	III. Jägar- divisionen	Driftigbeten och flygav- delningen	Örnen	Parlander	I. Träng- divisionen	Skeppssosse- avdelningen	af Chapman	
1	—	2	4	1	—	—	1	—	15	39
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
—	—	5	2	—	—	—	—	—	—	2
7	8	27	13	13	—	—	3	3	1	9
—	1	—	1	—	—	—	—	21	—	206
—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	2
—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	21
1	—	—	1	1	—	—	1	—	—	15
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
2	3	2	10	3	2	2	4	—	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
1	2	1	—	1	1	—	—	—	—	7
2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	25
1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	4
11	3	2	2	—	—	—	—	—	—	27
32	6	12	6	4	1	2	2	4	—	148
2	1	79	40	30	10	8	12	45	15	611
2	2	4	3	3	2	1	1	—	3	34
3	6	4	9	1	—	3	2	2	—	61
3	—	19	7	3	1	3	4	—	7	96
1	—	6	2	2	—	—	—	—	—	28
—	—	2	—	1	—	—	1	—	—	11
9	8	19	1	—	—	—	—	—	—	1
1	—	1	15	6	—	1	3	7	6	133
—	—	—	6	7	—	—	—	4	6	75
82	40	191	124	76	17	23	36	87	56	1 635

Tabell nr 11. Sjukligheten inom kustartilleriets stam.

Regementen	Kvarliggande från 1931	Insjuknade										Avförda										Medeltal av personalstyrka per dag ¹	Sjukprocent	
		Ålder					Årstid					Antal sjukdagar	Summa sjuka	Friska och förbättrade	Avsked för invaliditet	Döda	Kvarliggande till 1933	Personalsyrka						
		Under 21 år	21—30 år		31—40 år	Över 40 år	Jan.—Mars	April—Juni	Juli—Sept.	Okt.—Dec.	Personalsyrka							Personalsyrka	Personalsyrka	Personalsyrka				
Vaxholm	1	144	82	20	28	118	54	37	65	2 760	275	268	3	1	3	440	440	62						
Karlskrona	6	185	117	50	35	158	95	65	69	3 708	393	382	6	1	4	475	445	88						
Summa	7	329	199	70	63	276	149	102	134	6 468	668	650	9	2	7	915	885	75						

Tabell nr 12. Sjukligheten bland värnpliktiga vid kustartilleriet.

Regementen	Kvarliggande från 1931	Insjuknade							Avförda							Medeltal av personalstyrka per dag ¹	Sjukprocent		
		Ålder	Årstid	Antal sjukdagar	Summa sjuka	Friska och förbättrade	Avsked för invaliditet	Avpollterade till civilt sjukhus	Döda	Kvarliggande till 1933	Personalsyrka	Antal mötesdagar							
Vaxholm...	2	105	219	79	122	81	42	3	007	326	312	12	—	—	2	880	30—170	304	107
Karlskrona	1	127	355	84	216	154	28	5	150	483	465	14	—	2	2	943	30—170	334	144
Summa	3	232	574	163	338	235	70	8	157	809	777	26	—	2	4	1 823	30—170	638	127

¹ Uppgiften grundad på det ur de dagliga styrkebeskeden erhållna antalet underhållsdagar.

**Tabell nr 13. De viktigaste sjukdomsgrupperna bland kustartilleriets
stam och beväring.**

Sjukdomar	Vaxholm			Karlskrona			Summa summa- rum
	Stam	Vpl.	S:a	Stam	Vpl.	S:a	
<i>Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar:</i>							
Septichæmia. Pyoseptichæmia. Abscessus.							
Phlegmone	7	6	13	9	6	15	28
Erysipelas	—	1	1	—	—	—	1
Scarlatina	—	1	1	—	—	—	1
Morbilli	1	1	2	2	7	9	11
Parotitis epidemica	9	13	22	32	26	58	80
Influenza	63	40	103	77	110	187	290
Varicellæ	—	1	1	1	—	1	2
Tuberculosis	4	3	7	—	6	6	13
Syphilis acquisita	1	—	1	—	—	—	1
Gonorrhœa	1	1	2	2	—	2	4
Oxyuris	—	—	—	1	—	1	1
Febris. Febricula	—	—	—	—	2	2	2
Vaccinationsbesvär	8	23	31	16	25	41	72
<i>Blodbildande organens sjukdomar</i>	—	—	—	—	1	1	1
<i>Ämnesomsättningsjukdomar</i>	2	—	2	—	—	—	2
<i>Nervsystemets sjukdomar</i>	7	6	13	2	11	13	26
<i>Sinnessjukdomar</i>	—	—	—	—	2	2	2
<i>Cirkulationsorganens sjukdomar</i>	1	3	4	5	4	9	13
<i>Andningsorganens sjukdomar</i>	13	19	32	48	37	85	117
<i>Matsmältningsorganens sjukdomar</i>	65	140	205	120	155	275	480
<i>Njurarnas, urinvägarnas och könsorganens sjukdomar</i>	3	3	6	11	5	16	22
<i>Muskelnas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar</i>	7	20	27	16	10	26	53
<i>Hud- och bindvävssjukdomar</i>	9	11	20	17	20	37	57
<i>Oronsjukdomar</i>	11	12	23	8	13	21	44
<i>Ögonsjukdomar</i>	—	1	1	1	1	2	3
<i>Svulster</i>	—	1	1	—	—	—	1
<i>Genom våld och olyckshändelser uppkomna skador</i>	26	28	54	32	27	59	113
<i>Observationsfall</i>	5	8	13	8	17	25	38
Summa	243	342	585	408	485	893	1 478

Tabell n:r 14. Döda och dödsorsaker vid kustartilleriet.

Personal	Akuta infektions- sjukdomar	Genom våld och olycks- händelse upp- komna skador	Summa
Kustartilleriets stam	2	—	2
» värnpliktiga	1	1	2
Summa	3	1	4

Tabell n:r 15 a. Avskedade tillhörande stammen på grund av sjukdom och yttre skador vid kustartilleriet.

Sjukdomar	Vaxholm	Karlskrona	Summa
<i>Kroniska infektionssjukdomar (tuberkulos)</i>	1	2	3
<i>Nervsystemets sjukdomar</i>	1	1	2
<i>Sinnessjukdomar</i>	—	1	1
<i>Cirkulationsorganens sjukdomar</i>	—	2	2
<i>Matsmältningsorganens sjukdomar</i>	1	—	1
Summa	3	6	9

Tabell n:r 15 b. Till krigstjänst oförmögna värnpliktiga på grund av sjukdom och yttre skador vid kustartilleriet.

Sjukdomar	Vaxholm	Karlskrona	Summa
<i>Kroniska infektionssjukdomar (tuberkulos)</i>	3	7	10
<i>Nervsystemets sjukdomar</i>	1	5	6
<i>Sinnessjukdomar</i>	—	2	2
<i>Cirkulationsorganens sjukdomar</i>	—	6	6
<i>Andningsorganens sjukdomar</i>	1	4	5
<i>Matsmältningsorganens sjukdomar</i>	1	—	1
<i>Njurarnas, urinvägarnas samt könsorganens sjukdomar</i>	1	—	1
<i>Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar</i>	5	3	8
Summa	12	27	39

Tabell nr 16. Revaccinationen.

	Antal revaccine- rade	Resultat i %		
		Gott	Osäkert	Intet
Karlskrona örlogsstation	4 314	52·53	—	47·47
Stockholms »	769	80·10	0·86	16·12
Kustflottan	1 257	60·76	—	39·24
Vaxholms kustartilleriregemente	776	82·10	—	17·90
Karlskrona »	1 417	88·42	—	11·58
Summa	8 533	72·78	0·17	27·05

Tabell nr 17. Tandvården.

	Tandfyll- ningar	Rottfyll- ningar	Extrak- tioner	Övrig behand- ling	Summa behand- lingar
Karlskrona örlogsstation	2 528	470	666	3 399	7 063
Stockholms »	1 071	191	952	1 190	3 404
Vaxholms kustartilleriregemente	715	156	446	501	1 818
Karlskrona »	268	21	226	142	657
Summa	4 582	838	2 290	5 232	12 942

Tabell nr 18. Allmän sammanställning av sjukligheten och sjukdomarna vid marinen.

Sjuka personer	Kvarligg. från 1931		Insjuknade								Avförda						Kvarligg. till 1933		Sjukprocent	
			Ålder				Årstid				Summa sjuka	Friska och för- bättrade	Avpolletterade till sjukhus	Avskedade eller till krigsfäst olämnöga	Döda	Summa avförda				
	Under 21 år	21—30 år	31—40 år	Över 40 år	Jan.—Mars	April—Juni	Juli—Sept.	Okt.—Dec.	i kasern, kvarter	å sjukhus										
Officerare och vederlikar..	2	—	—	38	41	36	29	34	24	28	117	96	19	—	—	115	2	—	622	19
Underofficerare och d.o....	1	1	—	9	42	116	46	50	38	33	169	117	42	—	7	166	—	3	1 285	13
Flottans manskap:																				
Stammen:																				
Däcksavdelningen.....	4	6	483	391	39	9	297	215	181	229	932	570	348	11	—	929	—	3	1 644	57
Ekonomi- och hant- verksavdelningen ...	2	2	120	92	13	18	73	50	59	61	247	167	72	—	1	240	3	4	481	57
Maskinavdelningen ...	3	4	319	247	30	7	211	157	107	128	610	387	215	1	5	608	—	2	1 014	60
Skeppsgossekårerna ..	1	—	677	—	—	—	187	198	205	87	678	546	125	4	2	677	1	—	422	163
Värnpliktiga	1	5	1 214	661	10	—	571	474	475	365	1 891	1 221	603	57	2	1 883	1	7	4 261	44
Kustartilleriets manskap:																				
Stammen	—	4	329	185	34	1	238	118	81	112	553	535	1	9	2	547	2	4	644	86
Värnpliktiga	1	2	232	574	—	—	163	336	235	72	809	777	—	26	2	805	4	—	1 823	44
Daglönare	61	7	169	330	476	766	566	395	367	413	1 809	1 527	206	—	12	1 745	56	8	2 236	81
Summa	76	31	3 543	2 527	685	953	2 381	2 027	1 772	1 528	7 815	5 943	1 631	108	33	7 715	69	31	14 382	54

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Daglöpare	Summa summanum	
			Underofficerare och vederlikar	Flottan					Kustartilleriet							
				Däckavdeln.	Ekonomi- och Hantverksavdeln.	Maskinavdeln.	Skeppsgosse- kåren	Värnpliktiga	Stam	Värnpliktiga	Stam					
												Stam				
IV. Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar.																
21	Varfeber och variga inflammationer	2	3	23	5	21	19	33	15	12	133	40	173			
22	Ros	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	3			
23	Scharlakansfeber	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1			
24	Difteri	—	—	—	—	—	1	2	—	—	3	—	3			
25	Mässling	—	—	1	1	1	2	3	3	8	19	2	21			
27	Pässjuka	—	—	3	1	6	—	14	41	39	104	3	107			
29	Influensa	18	19	121	20	82	155	256	118	150	939	129	1068			
31	Vattenkoppor	1	—	3	1	—	1	6	—	1	13	—	13			
36	Rödsot	—	—	—	1	—	20	—	—	—	21	—	21			
42	Tuberkulos:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	a. Lung- och struptionstuberkulos	—	7	17	12	8	4	13	2	4	67	41	108			
	c. Ben- och ledgångstuberkulos	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2	—	2			
	d. Lymfkörteltuberkulos	—	—	4	—	1	1	1	—	3	10	—	10			
	f. Tuberkulos i könsorganen och urinblåsan	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	2			
	h. Annan tuberkulos	—	—	—	—	1	—	1	1	—	3	—	3			
44	Syfilis:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	b. Förvärvat syfilis	—	—	1	—	1	1	5	1	—	9	3	12			
45	Enkelt veneriskt sår	—	—	2	—	—	—	1	—	—	3	—	3			
46	Dröppel och dess följsjukdomar	3	—	39	6	19	3	42	3	1	116	—	116			
51	Frossa	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1			
55	Bandmasksjukdom	—	2	—	—	—	—	2	1	—	5	—	5			
57	Sömnssjuka	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	2			
57	Undulantfeber	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1			
57	Andra hithörande sjukdomar	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	2			
	a. Feber av obestämd art	—	—	7	1	7	—	13	—	2	30	31	61			
	Vaccinationsbesvär	—	1	3	1	1	7	21	23	48	105	118	223			
V. Blodbildande organens samt blodets sjukdomar.																
58	Blodbrist	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	10	11			
59	Leukämi. Progressiv pernicios anämi	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1			
66	Andra sjukdomar i blodet och de blodbildande organen	—	—	12	2	5	13	17	2	—	51	7	58			
VI. Ämnesomsättningssjukdomar.																
68	Sockersjuka	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1			
70	Andra ämnesomsättningssjukdomar	1	1	—	—	—	—	3	—	—	5	—	5			
VIII. Nervsystemets sjukdomar.																
80	Hjärnhinneinflammation	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	1	3			
82	Hjärnblödning. Hjärnuppmjukning	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2	2	4			
83	Hjärninflammation. Hjärnböld	1	—	—	—	—	—	3	—	—	4	1	5			
84	Ensidig förlamning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1			
88	Ryggmärgsinflammation	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2	1	3			

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Daglönare	Summa summorum
				Flottan					Kustartilleriet							
				Stam					Värnpliktiga							
				Däckavdeln.	Hantverksavdeln.	Maskinavdeln.	Ekonomi- och Hantverksavdeln.	Skeppsgosse-kärerna	Värnpliktiga	Slam	Värnpliktiga	Slam	Värnpliktiga			
94	Nervinflammation. (Neuritis. Neuralgia)	3	7	7	1	1	—	5	1	4	29	18	47			
95	Nervförämning	—	—	—	2	—	—	2	1	1	6	—	6			
98	Fallandesot	—	—	2	—	—	—	5	—	1	8	3	11			
99	Hysteri	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1			
100	Neurasteni	—	3	4	1	—	—	2	—	5	15	3	18			
101	Andra sjukdomar i nervsystemet ...	1	8	14	3	8	—	26	—	4	64	65	129			
IX. Sinnessjukdomar.																
104	Dementia præcox.	—	—	1	—	—	—	2	—	—	3	—	3			
110	Psykosis	—	1	1	—	—	—	2	—	—	4	1	5			
X. Cirkulationsorganens sjukdomar.																
112	Akut hjärtinflammation:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	a. Endocarditis acuta	—	—	3	—	—	—	3	1	—	1	8	1	9		
	b. Myocarditis acuta	1	1	—	—	—	—	—	1	—	1	4	2	6		
113	Kroniska hjärtsjukdomar:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	a. Organiskt hjärtfel	—	4	3	1	2	4	21	2	4	41	10	51			
	b. Myocardit. chron. Cardiosclerosis. Cor adipos.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	9	10			
114	Nervösa hjärtsjukdomar	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	4	5			
115	Kronisk degeneration och inflammation av pulsåderna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1			
117	Pulsåderbräck. (Aneurysma)	1	3	7	1	4	3	24	—	—	43	10	53			
118	Blodåderbräck. (Varix)	—	1	2	—	3	—	8	2	1	17	—	17			
119	Blodpropp	—	—	—	1	—	—	5	—	—	6	5	11			
120	Andra sjukdomar i cirkulationsorganen	2	—	1	—	1	—	13	—	—	17	6	23			
XI. Andningsorganens sjukdomar.																
121	Inflammation i nässlemhinnan	1	3	—	—	2	2	9	1	1	19	16	35			
123	Inflammation i näsans bihålor	2	2	9	3	3	5	13	1	5	43	—	43			
125	Inflammation i struphuvudet	—	—	1	4	3	—	1	—	—	9	5	14			
128	Akut inflammation i luftstrupen och i luftrören	17	8	60	11	43	29	117	32	38	355	123	478			
129	Kronisk inflammation i luftstrupen och i luftrören	—	1	—	5	1	—	1	—	—	8	8	16			
130	Bronchiectesi	—	1	2	—	—	—	—	—	—	3	—	3			
131	Astma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	9			
132	Lungblödning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3			
134	Akut lunginflammation:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	a. Pneumonia crouposa acuta ...	—	—	—	1	—	—	7	—	3	11	5	16			
	b. Bronchopneumonia acuta	—	—	10	1	3	6	17	3	5	45	5	50			
138	Lungemfysem	—	1	—	—	—	—	2	—	—	3	2	5			
140	Lungsäcksinflammation	1	1	13	1	2	—	19	2	3	42	8	50			
142	Andra sjukdomar i andningsorganen	1	1	5	—	1	—	13	—	1	22	1	23			

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Daglönnare	Summa summanum	
				Flottan					Kustartilleriet								
				Stam					Varuppliktiga								
				Maskinavdeln.	Ekonomi- och Hantverksavdeln.	Däckavdeln.			Skeppsgosse-kårens			Stam	Varuppliktiga				
XII. Matsmältningsorganens sjukdomar.																	
143	Inflammation i munhålan	1	—	5	—	5	—	5	1	1	18	—	18				
144	Akut inflammation i mandlarna och svalget	5	11	231	75	157	196	580	116	243	1 614	239	1 853				
145	Halsböld	1	—	6	2	2	3	25	5	15	59	4	63				
146	Förstoring av gommandlarna, Adenoidea vegetationer	2	—	8	5	9	16	19	2	—	61	7	68				
149	Tandskador	—	—	3	—	—	—	14	3	3	23	9	32				
153	Akut mag- och tarminflammation:																
	a. Gastritis acuta	4	2	9	9	10	6	25	4	6	75	33	108				
	b. Enterocolitis acuta, Proctitis ac	8	8	29	7	13	29	15	11	13	133	99	232				
154	Kronisk maginflammation	—	1	5	—	2	—	2	2	—	12	8	20				
155	Magsår. Duodenalsår	4	14	11	4	8	—	30	—	2	73	54	127				
157	Funktionell magsjukdom	1	—	3	—	1	—	3	1	—	9	9	18				
158	Kronisk tarminflammation:																
	a. Enterocolitis chronica	—	—	—	—	—	—	4	—	—	4	2	6				
	b. Proctitis chronica	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2	—	2				
159	Blindtarmsinflammation	2	3	20	4	14	13	21	7	8	92	8	100				
160	Tarmhinder. Tarmvred	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	3				
161	Bräck	—	1	2	—	3	1	5	—	2	14	8	22				
162	Andra sjukdomar i matstrupen, magsäcken och tarmarna	—	2	2	1	8	—	18	1	1	33	11	44				
163	Hepatitis acuta	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1				
167	Gallsten	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	5	7				
168	Gulsot	—	—	4	1	1	1	4	1	2	14	—	14				
170	Andra sjukdomar i levern, gallblåsan, gallvägarna och bukspottkörteln....	—	—	2	1	—	—	2	—	—	5	2	7				
171	Bukhinneinflammation:																
	a. Peritonitis acuta	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2	3				
XIII. Njurarnas och urinvägarnas sjukdomar.																	
173	Akut degeneration och inflammation i njurarna	—	3	4	—	—	—	8	—	—	15	10	25				
174	Kronisk degeneration och inflammation i njurarna	—	—	—	1	1	—	4	—	—	6	7	13				
177	Njursten	3	1	4	—	4	—	—	—	2	14	12	26				
180	Inflammation i urinblåsan	—	3	1	—	—	—	2	2	—	8	3	11				
183	Urinrörsförträngning	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2	—	2				
184	Andra sjukdomar i njurarna och urinvägarna	1	1	2	—	3	—	9	—	—	16	7	23				
XIV. Könsgorganens sjukdomar.																	
185	Blåskörtelförstoring	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2				
187	Inflammation i testiklarna och bi-testiklarna	—	1	4	2	3	1	4	6	3	24	3	27				
188	Hopsnörning av förhuden, (Phimosis, Paraphimosis.)	—	—	2	—	3	1	2	—	1	9	—	9				
189	Andra sjukdomar i könsgorganen	—	—	6	—	2	1	3	—	2	14	1	15				

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Underofficerare och vederlikar	Manskap av										Summa sjuka	Daglönnare	Summa summanum
				Flottan					Kustartilleriet							
				Stam			Värnplikiga	Skeppsgosse-kårens	Maskinsavdeln.	Ekonomi- och Hantverksavdeln.	Däcksavdeln.	Stam	Värnplikiga			
XV. Muskelnas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar.																
202	Muskelinflammation	—	2	9	5	3	3	11	6	9	—	—	48	119	—	167
203	Inflammation i senskidor	—	—	—	1	7	—	7	—	—	—	—	15	7	—	22
204	Inflammation i slem säckar. (Bursitis. Hygroma)	—	2	2	—	—	3	10	1	1	—	—	19	6	—	25
205	Inflammation i ledgångar	3	3	5	2	3	5	2	10	9	—	—	42	11	—	53
206	Akut ledgångsreumatism	1	2	8	1	4	13	36	2	3	—	—	70	6	—	76
207	Kronisk ledgångsreumatism	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	3	5	—	8
209	Ledstyvhet	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	5
211	Ledmus	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	3
212	Falsk ledställning:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	a. Scoliosis	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1
	b. Genu valgum	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3	—	—	3
	c. Pes varus et cet.	—	2	2	—	—	2	8	—	—	—	—	14	1	—	15
213	Ben- och benhinneinflammation ...	2	1	8	—	—	1	9	—	—	—	—	21	11	—	32
216	Andra sjukdomar i muskler, ledgångar samt bensystem	1	5	5	2	3	2	9	3	4	—	—	34	9	—	43
	Allmän svaghet	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1
XVI. Hudens sjukdomar.																
217	Erythema multiforme et nodosum ..	—	—	—	—	—	—	4	—	1	—	—	5	—	—	5
218	Urticaria	—	1	2	—	1	—	1	—	—	—	—	5	1	—	6
221	Zoster	—	—	2	—	—	—	1	2	2	—	—	7	2	—	9
222	Eczema	1	1	6	—	7	1	14	5	2	—	—	37	8	—	45
223	Psoriasis	—	—	2	—	2	—	6	1	—	—	—	11	—	—	11
227	Ulcus varicosum cruris	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	4	—	5
228	Impetigo	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	3
229	Acne	—	—	2	—	2	—	6	2	—	—	—	12	—	—	12
231	Furunculosis. Furunculus	—	—	17	2	19	25	12	6	13	—	—	94	7	—	101
232	Carbunculus	—	1	3	1	4	—	8	1	2	—	—	20	3	—	23
236	Scabies	—	1	32	2	9	—	35	2	5	—	—	86	4	—	90
239	Verruca	—	—	—	1	1	1	2	—	—	—	—	5	1	—	6
240	Andra sjukdomar i huden	—	2	15	7	7	8	23	5	6	—	—	73	12	—	85
XVII. Öronsjukdomar.																
241	Sjukdomar i yttre hörselgången	—	—	4	—	1	—	2	—	—	—	—	7	1	—	8
243	Inflammation i mellanörat med komplikationer:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	a. Katarral inflammation i mellanörat	2	1	3	3	12	30	27	7	10	—	—	95	5	—	100
	b. Varig inflammation i mellanörat	1	—	6	3	3	3	9	8	14	—	—	47	2	—	49
	c. Inflammation i vårtskottet	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1
247	Morbus Meniéri	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2
248	Andra öronsjukdomar	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—	—	4	1	—	5

Nr	Sjukdomar	Officerare och vederlikar	Manskap av										Summa summanum			
			Underofficerare och vederlikar	Flottan					Kustartilleriet		Summa sjuka	Daglönnare				
				Stam			Värnpliktiga	Skeppsgosse-kåren	Maskinavdeln.	Ekonomi- och hantverksavdeln.				Dödsavdeln.	Värnpliktiga	Stam
XVIII. Ögonsjukdomar.																
251	Hordeolum	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	2	4			
258	Conjunctivitis æstivalis, catarrhalis, phlyctænulosa, trachomatosa	—	—	2	—	—	1	6	—	—	9	7	16			
264	Keratitis ulcerosa	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	1	3			
273	Iritis, iridocyclitis	—	2	—	1	—	—	2	—	2	7	3	10			
276	Cataracta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1			
296	Myopia	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1			
298	Astigmatismus	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1			
300	Andra ögonsjukdomar	—	—	2	—	—	—	3	—	—	5	1	6			
XIX. Svulster.																
302	Lipoma	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1			
316	Carcinoma	—	5	—	—	—	—	—	—	—	5	6	11			
319	Andra svulster	—	—	—	—	—	—	2	—	1	3	—	3			
320	Svulster till sin art ej bestämda eller bestämbara	—	—	—	—	2	—	1	—	—	3	4	7			
XX. Andra sjukdomar.																
322	Myxoedem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1			
323	Morbus Basedowii	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2			
XXI. Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador samt akuta förgifningar.																
327	Benbrott:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	a. Enkelt benbrott	—	7	14	1	7	10	29	3	3	74	26	100			
	b. Komplicerat benbrott	—	—	2	—	—	—	1	—	—	3	2	5			
328	Ledvridning. Ledvrickning	—	1	17	4	11	27	39	28	24	151	34	185			
329	Bristning. Krossning	6	3	22	8	15	14	33	4	17	122	71	193			
330	Stick-, skär-, hugg-, skott- eller kross-sår	1	3	14	3	19	17	16	12	11	96	91	187			
331	Brännskada	—	—	—	1	2	2	6	1	—	12	12	24			
332	Kylskada	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1			
333	Främmande kropp	—	—	1	—	—	—	2	2	—	5	12	17			
334	Andra skador	—	—	4	—	—	1	6	—	—	11	1	12			
335	Akut förgiftning	—	—	2	—	1	—	3	—	—	6	7	13			
	Morbus nullus	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1			
	Simulatio	—	—	—	—	1	—	3	—	—	4	—	4			
	Observationspatienter	2	2	39	12	34	28	97	12	25	251	71	322			

Till frågan om behandlingen av vissa stridsgasskador.

av

HERBERT WESTERMARK.

Marinläkare av 1:a graden.

I en uppsats benämnd "Översikt över de av stridsgaserna framkallade sjukliga tillstånden och deras behandling", införd som bilaga i Marinöverläkarens årsberättelse 1925—1926, finnas bland annat angivna detaljerade behandlingsmetoder för sjukdomar framkallade av kvävande och retande gaser. Uppgifterna härrörde huvudsakligen från amerikanska källor, som vid tidpunkten i fråga voro tongivande å området.

Under senare år utkomna arbeten, som avhandlat dessa problem, bekräfta till väsentliga delar de åsikter, som kommit till uttryck i förstnämnda uppsats. Endast beträffande kausalterapi mot fosgenförgiftning möter en mera samstämmig omsvängning. Vidare äro i numera utkomna arbeten framlagda åsikter om behandling av lewisitskador samt profylax mot senapsgasskador icke samstämmiga och inbjuda därför till diskussion.

Följande framställning avser att utgöra en på grundval av de senare utkomna arbetena fotad komplettering av den förstnämnda uppsatsen.

I ett inledningsföredrag vid Nordisk militärmedicinsk förenings möte i Oslo sommaren 1931 benämnt "Phosgenförgiftningen och dens Behandling"¹ underkastade Lange dittills uttänkta kausalbehandlingsmetoder en ingående kritik. Sålunda säger han om *gummi-glykoslösningen*, att injektion av så hypertoniska lösningar på efter drabbning hungriga och törstiga samt dessutom genom svettning av vätskeförlust lidande individer ingalunda bör vara ett likgiltigt ingrepp. Även mot *ureasbehandlingen* är Lange kritisk. Han säger, att den knappast kan ha något värde, enär dels blodet förmår motstå förändringar i såväl alkaliserande som surgörande riktning, dels fosgenet verkar redan på få sekunder, varför en dylik behandling för att ha något värde måste insättas ögonblickligen efter förgiftningen. Något sådant torde för övrigt ej låta sig verkställas annat än på försöksdjur. *Emetinkloriden* anser han vara direkt skadlig och absolut kontraindicerad i de s. k. gråa fallen. Medlet verkar nämligen på kärl- och nervsystemet samt medför blodtrycksänkning, vilket givetvis måste vara farligt i dessa fall, som ju stå shock nära.

Tvenne andra författare, Büscher² och Muntsch³ ha också avhandlat gassjukdomarna och deras behandling. Ehuru de ej alltid samstämma i detaljer, framgår det även av deras arbeten, att den föreslagna kausalterapien mot fosgenförgiftning med hypertonisk gummi-glykoslösning, ureas och emetinklorid, ej är godtagbar. Även andra former av sådan terapi diskuteras, som dock icke stå sig för kritiken.

Man måste därför t. v. åtnöja sig med symptomatiska behandlingsmetoder, nämligen vila, värme, syrgasinhalation, åderlätning och hjärtstimulantia.

¹ Lange, Nord. Mil. med. Foren. Forhandl., IV, 1931.

² Büscher, Grün- und Gelbkreutz, Himmelheber & Co., Hamburg. 1932.

³ Muntsch, Leitfaden der Pathologie und Therapie der Kampfgaserkrankungen, Georg Thieme, Leipzig, 1932.

De stridsgaser, som mest intressera navalmedicinen, äro emellertid senapsgas och lewisit, såsom framhållits av Westermarck¹ i "Gaskriget ur navalmedicinsk synpunkt". Här framlagt behandlingsschema mot dessa förgiftningar överensstämmer väl med Muntsch's. Däremot har Büscher slagit in på delvis andra vägar. Då Büscher verkat som läkare för arbetarna vid efterkrigsdemoleringen av de stora gasammunitionsupplagen i Breloh å Lüneburgerheden, kan hans framställning, grundad som den är på vidsträckt personlig erfarenhet om senapsgasskadorna, givetvis göra anspråk på särskild uppmärksamhet. Büscher har även företagit en serie experiment, som avse att visa, att lewisitens giftighet blivit överskattad. Enligt hans erfarenhet är nämligen lewisiten betydligt ofarligare än senapsgasen i så måtto, att den ej förstör huden i så stor omfattning. Han förnekar även, att lewisit skulle medföra arsenikförgiftning. Büscher förordar ett för senapsgas- och lewisitförgiftningarna gemensamt behandlingsschema, som i korthet innebär följande. Profylaktiskt: klorkalkpuder. Vid redan uppkomna skador: blåsor avlägsnas icke, punkteras ej heller tidigt, eljest i stort sett såsom enligt förut gängse principer. Hans uppfattning om lewisitens arsenikofarlighet medför givetvis, att han förkastar behandling med natronlut och järnhydratpasta liksom även excision av lewisitsår.

Vid valet av behandlingsmetoder mot lewisitskador vore det av fundamental betydelse att veta, vilken uppfattning, som är riktig, den äldre amerikanska om lewisitens arsenikfara eller Büschers om lewisitens arsenikofarlighet. Ingendera uppfattningen kan emellertid anses fullt säker. Enligt amerikansk litteratur skulle man hava påvisat arsenik i såväl hudblåsornas innehåll som i urinen från försöksdjur. Meddelandena härom äro emellertid ej utan vidare godtagbara. Man erinre sig i detta sammanhang svenska erfarenheter om arsenikanalysers otillförlitlighet. Vidare kan ej förnekas, att de amerikanska meddelandena om lewisiten från början innehållit en god portion reklam, i avsikt att ingiva skräck för ett stridsmedel, som Amerika trott sig vara ensam innehavare av. Büscher baserar sina uttalanden på en försöksserie av personer, å vilkas extremiteter droppats 1—2 droppar lewisit åt gången, vilket ej medförde några allvarligare följder. Måhända är hans lewisit ej identisk med de amerikanska författarnas, måhända har allt för liten kvantitet av giftet använts, måhända ha för lewisit mindre känsliga individer använts; helt övertygad om Büschers uppfattning blir läsaren icke. På sakens nuvarande ståndpunkt torde alltså några säkra anvisningar angående behandling av lewisitskador ej kunna givas. Först ett större antal iakttagna fall av dessa skador kan giva den erfarenhet, som nu saknas.

Kan nu intet säkert sägas om behandlingen av lewisitskadorna, så är i stället valet av behandling mot senapsgasskadorna lättare. Beträffande redan uppkomna skador har intet nytt tillkommit. Den s. k. profylaxen däremot går på två linjer, tvättning och puderbehandling. Här, som så ofta annars kan sägas, att båda ha sina fördelar och olägenheter. Puderbehandlingen *kan* utföras utan någon som helst apparatur, den behöver intet egentligt inlärande och är lätt att genomföra, men den lider av det felet, att pudret åtminstone å fuktig hud lätt bakar ihop sig och därför blir överksamt, något som i regel måste inträffa hos av stridens eller fyrens hetta transpirerande matrosar eller eldare. Tvättning med klorkalklösning eller kloraminlösning å andra sidan har ej denna nackdel men fordrar mera tillbehör — kärl och tvättdukar. Denna metod kan sålunda ej ingå i en utrustning, som på grund av omständigheterna måste göras individuell. Till sjöss och i fästningar, där ju knappast något behov föreligger av individuell antigasutrustning, enär man här har utrustning mot gasskador även på förbandsposterna, är alltså tvättning den rätta metoden. Mera rörliga stridande, såsom vid kustartilleriet, där individuell utrustning är nödvändig, måste åtnöjas med puderbehandling.

¹ Westermarck, Nord. Mil. med. Foren. Forhandl., IV, 1931.